

Algemeen	
Onderwerp	Concept Regionaal plan voor de aanpak van laaggeletterdheid
Verspreiden	Nee
Contactpersoon	Marloek de Greeff
Eenheid	Sturing
E-mail	m.degreeff@regiogv.nl / m.degreeff@huizen.nl
Kenmerk	
Datum	17 september 2020

Voorstel

Nummer	Omschrijving
Voorstel 1.	De voorgestelde richting van het plan voor de aanpak van laaggeletterdheid in de periode 2020-2024 bespreken en aandachtspunten meegeven voor de verdere uitwerking.
Voorstel 2.	Instemmen met de hoofdlijnen van het plan en de door gemeenten gekozen projecten.

Behandeling

Datum	Overleg	Doel	Conclusie
Richtinggevend			
Datum	Uitvoeringsoverleg	Aankondiging	Schriftelijke input ophalen.
20-08-20	Ambtelijk overleg WEB werkgroep	Afstemmen concept-tekst en richting	Beleidsadviseurs stemmen intern af over richting en integrale dekking van het plan (met collega's op andere beleidsterreinen, uitvoering en portefeuillehouder) en leveren input aan.
24-09-20	Directie-overleg	Bespreken	Positief advies.
08-10-20	Portefeuillehoudersoverleg	Bespreken	
November	Ambtelijke klankbordgroep	Adviseren	
November	Directieoverleg	Vaststellen	
December	portefeuillehoudersoverleg	Vaststellen	

Toelichting

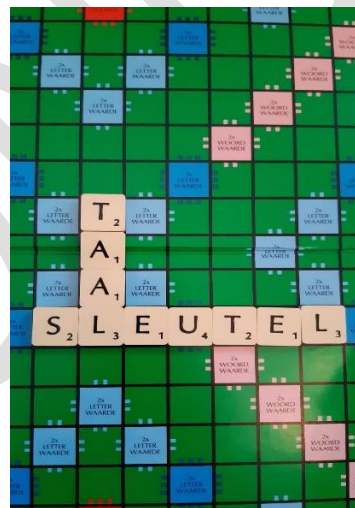
Beknopte toelichting
<p>Regionaal plan voor de aanpak van laaggeletterdheid 2020-2024.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitgaan van beschikbare budgetten. - Ambitie in samenwerken/netwerk, communicatie (bewustwording, bereik doelgroepen), integrale aanpak, aanbod versterken (inkoop, kwaliteit, zicht- en vindbaarheid, passend bij vraag) en regie naar gemeenten (o.a. monitoring, sturing, regionaal projectleider). - Advies en informatiefunctie als onderdeel van de opdracht aan de bibliotheek. Digi&Taalhuis verdwijnt, deze rol wordt anders ingevuld, onder regio van de regio (regionaal projectleider). - Lokale gemeenten blijven betrokken en leveren capaciteit (o.a. in de WEB-werkgroep en diverse projecten).

Bijlage(n)

Nummer	Omschrijving
Bijlage 1.	Concept plan van Aanpak Laaggeletterdheid

Taal is de sleutel

Regionaal plan voor de aanpak van laaggeletterdheid Gooi en Vechtstreek 2020-2024

INHOUD

1. Inleiding
2. Waarom willen we laaggeletterdheid terugdringen?
  - 2.1 Schets van problemen bij laaggeletterden
  - 2.2 Laaggeletterdheid aanpakken
  - 2.3 Positieve gezondheid
3. Aantallen, veld, spelers en passend aanbod
  - 3.1 Aantallen
  - 3.2 Veld en spelers
  - 3.3 Match tussen vraag en aanbod
4. Nieuw landelijk beleid
  - 4.1 Beleidsmaatregelen
  - 4.2 Monitor en kwaliteitskader
5. Regionale ambities: taal is de sleutel
  - 5.1 Wat is er bereikt?
  - 5.2 Wat wordt nu de focus?
  - 5.3 Hoe gaan we te werk?
6. Actieplan laaggeletterdheid
  - 6.1 Samen aan de slag met communicatie en bewustwording
  - 6.2 Regie bij de gemeenten
  - 6.3 Integraal plan van aanpak voor de inwoner
7. Monitoring en sturing
  - 7.1 Sturing door gemeenten en Regio
  - 7.2 Sturing op taaltrajecten volwasseneducatie
  - 7.3 Sturing op kwaliteit ander taalaanbod
8. Financieel kader
  - 8.1 Budgetten en extra landelijk budget
  - 8.2 Toelichting op financiële middelen
9. Bijlagen

1. Inleiding

Meedoen met taal

In regio Gooi en Vechtstreek willen we dat de inwoners naar vermogen meedoen. We weten dat taal-, reken- en digitale vaardigheden daarvoor belangrijke voorwaarden zijn. In 'Taal is de sleutel' vertellen we wat we willen gaan doen op dat gebied en geven we een overzicht van wat we hebben gedaan of al in gang hebben gezet. De acties in het plan gaan we uitvoeren binnen de beschikbare middelen. We roeien met de riemen die we hebben, door slim en goed samen te werken met alle mensen die een passie hebben voor dit thema. En dat zijn er gelukkig veel!

Regionaal plan van aanpak

Het Rijk heeft gemeenten gevraagd beleid en een regionaal plan van aanpak te maken voor mensen die te maken hebben met (de gevolgen van) lage basisvaardigheden. Gemeenten hebben een spilfunctie in het sociaal domein. De aanpak laaggeletterdheid is daar onlosmakelijk mee verbonden.

Het verhogen van basisvaardigheden, met cursussen en ander aanbod, helpt mensen om zelfstandiger en zelfredzamer te zijn. Dit vergroot de kans dat ze gezonder leven, hun financiën en zaken met de overheid beter regelen, een opleiding kunnen volgen, een baan krijgen en behouden, hun kinderen kunnen helpen met school, enzovoorts. Ook is aan gemeenten gevraagd te zorgen voor begrijpelijke(re) communicatie met inwoners. Tot slot is het belangrijk dat gemeenten andere organisaties en werkgevers betrekken en stimuleren om aandacht te hebben voor deze inwoners.

We gaan *samen* aan de slag, de regie ligt bij de gemeenten en we pakken het integraal aan.

Samen aan de slag

Om laaggeletterdheid aan te pakken, hebben de ministers van OCW en VWS en de staatssecretarissen van SZW en BZK de opgave voor de periode 2020-2024 beschreven in bestuurlijke afspraken¹. Rijk, gemeenten, aanbieders van taalaanbod, werkgevers e.a. gaan de komende periode *samen* aan de slag. In regio Gooi en Vechtstreek betekent samen aan de slag ook bevorderen van bewustwording bij alle partijen en oog voor verbeteringen in de eigen organisaties.

Regie bij de gemeenten

Het streven is de regie op de aanpak van laaggeletterdheid eind 2024 volledig bij de gemeenten te beleggen. Er zijn meerdere redenen om de regie te verleggen.

- Gemeenten staan dicht bij inwoners, waaronder zij mensen die hun vaardigheden willen verbeteren;
- Gemeenten ontvangen al budget op grond van de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB);
- Gemeenten hebben door hun verantwoordelijkheden in het sociaal domein goed zicht op een aantal
- groepen waar laaggeletterdheid veel voorkomt;
- Gemeenten zijn opdrachtgever van het bibliotheekwezen;
- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor maatschappelijke ondersteuning en de (jeugd)gezondheidszorg.

Integraal

In regio Gooi en Vechtstreek wordt al stevig ingezet op laaggeletterdheid. Om de groep laaggeletterden nog verder omlaag te brengen en in 2024 regie te kunnen voeren, hebben de gemeenten Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren samen een integraal actieplan geschreven.

Over dit regionale plan laaggeletterdheid hebben beleidsadviseurs van diverse disciplines en regiogemeenten meegedacht. Laaggeletterdheid raakt aan Participatie, Werk & Inkomen, gezondheid, etc. We kijken daarom in samenhang naar de aanpak en betrekken hier een breed spelersveld bij.

---

¹ De VNG is sinds juni 2020 opnieuw in gesprek met het Rijk over deze bestuurlijke afspraken, vanwege een discrepantie tussen het extra budget en de verwachtingen van het Rijk. Een regionaal plan wordt hierdoor een dringend advies en geen verplichting.

Aan het maken van het plan en bij de uitvoering ervan zijn veel partijen en ook inwoners betrokken. Het is fijn om te merken hoe iedereen zich in wil zetten om laaggeletterdheid te bestrijden: De Stichting Lezen en Schrijven en de regio (waaronder de GGD) hebben een belangrijke rol gehad bij de totstandkoming van dit plan. De input van de ervaringsdeskundigen is opgehaald en verwerkt: informatie uit de portretfilmpjes die gemaakt zijn in 2019 en de opmerkingen uit de Samenkracht!-bijeenkomst die werk georganiseerd in de Week van Lezen en Schrijven (10 september 2020) staan in het plan. En uiteraard spelen de ondertekenaars van het Taalakkoord een rol, zoals taalaanbieders en bibliotheken. In de periode 2020-2024 zullen we blijven samenwerken en het netwerk dat er al is verder vergroten en betrekken. We gaan het samen doen, integraal, onder regie van de gemeenten!

Basisvaardigheden

Het begrijpen en toepassen van schriftelijke informatie in het dagelijkse gebruik (kranten, formulieren, bijsluiters, invullen van cheque, berekenen van rente, digivaardigheden enz.)

Geletterdheid

Het vermogen om zelf een tekst te schrijven en geschreven tekst te lezen, begrijpen, evalueren, gebruiken en toe te passen in de maatschappij en het persoonlijk leven. Geletterdheid omvat luisteren, spreken, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterden zijn mensen die grote moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en/of werken met de computer. Laaggeletterden zijn (veelal) geen analfabeten. Zij kunnen wel lezen en schrijven in hun moedertaal, maar beheersen het eindniveau vmbo of niveau mbo-2/3 niet.

WEB²

De Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) streeft naar een verbetering van taal-, reken- en digitale vaardigheid van volwassenen die deze vaardigheden onvoldoende beheersen. De middelen die gemeenten ontvangen in het kader van volwasseneneducatie hebben betrekking op de opleidingen gericht op de Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden. De middelen voor de hele regio komen via de centrumgemeente naar de Regio. Het Rijk heeft het budget opgesplitst per gemeente.

---

² https://wetten.overheid.nl/BWBR0007625/2020-07-16#Hoofdstuk7_Titeldeel3_Artikel7.3.1

2. Waarom willen we laaggeletterdheid terugdringen?

In regio Gooi en Vechtstreek willen we dat alle inwoners kunnen meedoen. Nederlands kunnen lezen en schrijven, kunnen rekenen en met de computer overweg kunnen, is een belangrijke voorwaarde om mee te kunnen doen. Belemmeringen nemen gemeenten zoveel mogelijk weg.

2.1 Laaggeletterd zijn

Er zijn mensen die het -ondanks het onderwijssysteem- niet lukt of niet gelukt is om een basale taal- en rekenvaardigheid te verwerven of te behouden. Vaak door een combinatie van (taal)achtergrond, opvoeding, gebrek aan cognitieve vaardigheden en/of sociaal emotionele ontwikkeling. We willen graag dat dit verandert en dat mensen een (tweede) kans krijgen om het niveau van hun vaardigheden te verhogen.

Laaggeletterd zijn heeft grote gevolgen voor het leven van mensen. Laaggeletterden hebben bijvoorbeeld vaker te maken met werkloosheid, schulden, gezondheidsproblemen en een lager inkomen. Ze zijn ook minder vaak politiek en maatschappelijk actief.

Leesvaardigheid, geschreven informatie verwerken en toepassen en eenvoudige rekensommen kunnen maken zijn essentieel om te kunnen werken, een opleiding te voltooien, gezond te leven, kinderen op te voeden en te stimuleren in hun ontwikkeling en om financiële, administratieve en medische zaken te regelen. We zetten in op taal als middel om zelfredzamer te worden en niet als doel op zich.

Voorbeelden

Kinderen niet kunnen helpen met school

Anouk heeft een tien minuten gesprek op de school van haar zoon. De juf vertelt haar van alles over Milo; over zijn gedrag en vaardigheden. Anouk kan haar niet goed volgen, maar ze durft niet te vragen wat de moeilijke woorden betekenen. Na het gesprek fietst ze verward naar huis.

Geen baan krijgen of behouden

Thomas heeft het naar zijn zin op zijn werk. Hij moet een test maken over veiligheid. Omdat hij moeite heeft met lezen en schrijven, haalt hij de test niet. Hij maakt zich zorgen of hij daardoor zijn baan kwijtraakt.

Niet voor de eigen gezondheid kunnen zorgen

Jolanda gaat naar de dokter omdat ze last heeft van haar buik. De dokter onderzoekt haar en legt uit wat er aan de hand zou kunnen zijn. Zonder dat ze helemaal begrijpt wat de dokter zegt, haalt Jolanda de voorgeschreven medicijnen op. De bijsluiter en wat er op de verpakking staat kan ze niet goed lezen.

In financiële problemen komen

Yussuf is nog niet lang in Nederland. De post die hij krijgt, bijvoorbeeld van de gemeente en de belastingdienst, opent hij niet omdat hij deze niet kan lezen. Er ligt een grote stapel ongeopende enveloppen in zijn huis.

2.2 Laaggeletterdheid aanpakken

Mensen die laaggeletterd zijn of niet digi-vaardig, hebben hier -bewust of onbewust- zelf ook last van. Vaak schamen mensen zich als zij niet (goed) kunnen lezen en schrijven. Ze zijn er niet open over en zijn creatief geworden in het omzeilen van momenten waarop het aan het licht zou kunnen komen. Het is niet makkelijk deze mensen te signaleren, met hen in gesprek te raken over waar zij tegenaan lopen en wat zou kunnen helpen. Er is sprake van een drempel. Iemand die ze vertrouwen zal ze kunnen toeleiden naar bijvoorbeeld een cursus waarmee ze hun vaardigheden kunnen verbeteren.

We willen dat:

- minder inwoners belemmeringen ervaren om deel te nemen aan de samenleving;
- meer inwoners aan het werk zijn;
- meer inwoners een startkwalificatie behalen;
- meer inwoners financieel zelfredzaam zijn;

- meer ouders betrokken zijn bij de schoolloopbaan van hun kind;
- meer mensen in staat zijn gezond te leven.

Wie kunnen beter uitleggen wat taal in hun leven doet dan ervaringsdeskundigen? Ze vertellen het in filmpjes overtuigend. De filmpjes zijn te zien op <https://www.regiogv.nl/nieuws/taal-is-de-sleutel-voor-meedoen/?bron=1204> en worden hieronder kort samengevat.

Samenvatting ervaringsdeskundigen

Vertrouwen en geluk

Diana (uit Peru):

'Als je niet communiceert, voel je buitengesloten, gefrustreerd en eenzaam. Je moet een taal spreken om vrienden te kunnen maken. Nu praat ik met vertrouwen op de kinderopvang, op school en met de burens. Ik kan nu zelf dingen opzoeken en vinden op internet. Als je beter kan communiceren, gaat de deur voor je open! Het maakt mij gelukkig, mijn leven is veranderd.'

Aan het werk

Mohamad (assistent zweminstructeur, uit Syrië):

'Het is belangrijk om de taal te kunnen spreken, om te praten met mensen, voor werk, voor alles! De taal is moeilijk. Het is veel oefenen, huiswerk, naar de radio luisteren. Ik spreek ook Nederlands met mijn Syrische vriendin. Als je thuis blijft, doe je niets. Ik ben aan het werk en collega's helpen mij, met liefde en respect.'

Het zelf kunnen en doorgroeien

Danya, Menno en Michelle (maandagavondschool Gooise Praktijkschool):

'We leren bij op de avondschool om kansen te krijgen op het werk en beter met collega's en klanten te kunnen werken. Zo kunnen we bijvoorbeeld doorgroeien naar kassa-werk of een theorie-examen halen voor het rijbewijs. Budgetteren is ook iets wat je op de avondschool kunt leren, zodat je je administratie kunt bijhouden.'

2.3 Basisvaardigheden

Naast de aandacht voor taalvaardigheden, is er zeker ook aandacht voor de aanpak van andere basisvaardigheden, zoals gezondheidsvaardigheden en digitale vaardigheden.

2.3.1. Positieve Gezondheid

Bij de aanpak van gezondheid en laaggeletterdheid gaan we uit van de theorie van positieve gezondheid. Bij de GGD en Jeugd en Gezin is dit al gemeengoed.

Positieve gezondheid: is een concept op gezondheid wat door Machteld Huber is opgesteld. Het is een brede blik op gezondheid, waarbij niet alleen de focus ligt op medische/lichamelijke aspecten en op problemen. Er is aandacht voor veel meer aspecten die te maken hebben met gezondheid/je gezond voelen. Er wordt gekeken naar mogelijkheden, naar wat wél kan. Er wordt onderscheid gemaakt in zes dimensies die allemaal invloed hebben op elkaar: lichaamsfuncties, geestelijk welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Kunnen lezen en schrijven is een belangrijk aspect van dagelijks functioneren. Als dit niet of moeilijk gaat, kan het negatieve consequenties hebben op alle andere dimensies, zoals lichamelijke gezondheid, geestelijke gezondheid, meedoen, kwaliteit van leven (wonen, inkomen, schulden, etc.) en zingeving. We willen ons graag richten op wat wél kan, aansluiten op de talenten van mensen.

<https://iph.nl/tools/eenvoudige-tool/>

Praatplaat

Een mooie tool om in gesprek te raken over positieve gezondheid is de praatplaat positieve gezondheid (bijlage 1). Laaggeletterdheid beperkt gezondheidsvaardigheden: het kunnen vinden, begrijpen en toepassen van informatie over gezondheid, ziekte en zorg. Mensen zijn bijvoorbeeld minder goed op de hoogte van wat kan helpen als ze klachten hebben. Ze missen informatie, zoals

een oproep voor bevolkingsonderzoek. En ze kunnen de uitleg van de arts minder goed volgen. Goed om dit ter sprake te brengen.

Het is goed als ook het over basisvaardigheden beschikken, oftewel kunnen lezen en schrijven en dingen zelf (online) kunnen regelen, onderdeel uitmaken van de praatplaat en het te voeren gesprek. De GGD pakt dit op in het kader van de preventieve gezondheidstaak. Verder willen we de deskundigheid van medewerkers in de gezondheidszorg verbeteren op dit gebied: hoe kunnen zij laaggeletterden herkennen, het gesprek hierover aangaan en mensen helpen om een ontwikkeling in gang te zetten?

Cursus Voel-je-goed

Een cursus Voel-je-goed helpt bij taal en bij gezondheid. Cursisten komen gedurende 20 weken elke week een keer bij elkaar en leren over voeding en leefstijl. Ze bezoeken een supermarkt om te leren over ingrediënten en gezonde keuzes en trekken samen op, bijvoorbeeld door recepten uit te wisselen, samen te wandelen of elkaar in een app-groep te stimuleren gezonde keuzes te maken. De ervaring leert dat laaggeletterden vaak beschikken over lage gezondheidsvaardigheden. Door hiervoor een cursus aan te bieden, kan gewerkt worden aan de gezondheid, terwijl ook het ontwikkelen van vaardigheden op het gebied van lezen en schrijven aan bod komen. Voel je Goed kan zo een opstap zijn naar het verbeteren van taalvaardigheden. De positieve effecten die mensen opdoen met de cursus, helpt om het gesprek hierover aan te gaan en de drempel naar een vervolg te verlagen.

Reacties van cursisten:

"Ik kookte altijd met potjes en flesjes. Toen ik leerde wat erin zat, dacht ik: dat doe ik niet meer!" (Hella)

"Ik ben veel kritischer geworden op wat ik koop en eet." (Reindert)

"Ik ben weer veel meer gaan bewegen." (Rubia)

"Ik hoef niet aan de medicijnen voor diabetes." (Erma)

2.3.2. Digivaardigheden

Online dingen kunnen regelen is een belangrijke vaardigheid. Van het online in kunnen vullen van formulieren tot sociale contacten kunnen onderhouden via sociale media zijn belangrijke aspecten om mee te kunnen doen. Gemeenten, maar ook andere organisaties, verwijzen burgers steeds vaker naar hun digitale loketten. Of het nu gaat om het aanvragen van huurtoeslag, om werk te zoeken of om het doorgeven van een verhuizing. Daarmee probeert de overheid selfservice te stimuleren. Voor veel mensen is dit een positieve ontwikkeling, zij zijn taal- en digivaardig genoeg. Vanzelfsprekend. Voor de inwoners die geen gebruik maken van computers en internet, zogenaamde 'digibeten', ligt dit anders. Hieronder scharen we ook de 'functioneel digibeten'.

Ook op dit vlak is het goed als mensen hun vaardigheden kunnen verbeteren. De bibliotheek heeft aanbod op dit gebied: met de cursussen Klik&Tik en Digisterker. Klik&Tik is een internetcursus voor beginners. In de cursus DigiSterker leren cursisten een DigiD aan te vragen en te gebruiken. Ook leren zij hoe je digitaal een afspraak maakt met de gemeente en hoe je toegang krijgt tot de sites van het UWV en de Belastingdienst.

Digisterke verhalen

Quote vanuit de Cursus K&T Sociale Media:

"Ik heb zoveel geleerd over verschillende soorten Sociale Media, dat ik nu zelf kan appen, videobellen met whatsapp en kan skypen. Ik heb veel meer contact met mijn kleinkinderen!"

Quote vanuit de Cursus K&T De Tablet:

“Dankzij de cursus heb ik vertrouwen gekregen om zelfstandig met mijn iPad te werken en dat vind ik echt heel fijn.”

3. Aantallen, veld, spelers en passend aanbod

3.1 Aantallen

Naar een schatting van de Algemene Rekenkamer hebben in Nederland 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder grote moeite met lezen, schrijven en rekenen. Vaak hebben deze mensen daardoor ook moeite met digitale toepassingen. Bij ongeveer 56% van hen is Nederlands de moedertaal.

Gooi en Vechtstreek is een regio met veel hoog opgeleide mensen, maar ook hier speelt laaggeletterdheid. Van de circa 250.000 inwoners zijn naar schatting bijna 12.000 inwoners in mindere of meerdere mate onvoldoende taalvaardig. Zij zijn niet of slecht in staat om in het Nederlands geschreven informatie te gebruiken in het dagelijks leven.

Om tegemoet te komen aan de wens van gemeenten om meer inzicht te krijgen in verschillende groepen laaggeletterden heeft de overheid aan ECBO, ROA en Etil de opdracht gegeven om een doelgroepenanalyse uit te voeren (de Doelgroepenanalyse Laaggeletterdheid). Hiertoe zijn allereerst de onderzoeksresultaten van het PIAAConderzoek opnieuw zijn afgezet tegen recente CBS-registerdata (2017).

In de tabellen hieronder staan de geschatte percentages laaggeletterden in de regio Gooi en Vechtstreek en in elke gemeente afzonderlijk. Het PIAAC-onderzoek had betrekking op de bevolking van 15 tot 65 jaar en is uitgegaan van de brede definitie van laaggeletterdheid; dus iedereen die moeite heeft met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Voor de regio GV zijn de cijfers niet veranderd ten opzichte van voorgaande jaren en dus blijft de schatting dat 7% van personen tussen de 15-65 jaar die laaggeletterd is. Als we daarin ook 65-plusser zouden meenemen, is de inschatting van 12.000 personen in de Regio GV een hele realistische.

(Het [Rapport Regio in Beeld – Regio Gooi en Vechtstreek – Hoofdrapport – oktober 2019](#) spreekt van een potentiële beroepsbevolking 15-75 jaar van 190.000 personen en van een beroepsbevolking van 132.000 personen).

Binnen de regio GV lopen de percentages op gemeenteniveau erg uiteen, waarbij we kunnen constateren dat de gemeente Hilversum *bovengemiddeld* veel laaggeletterden heeft ten opzichte van het landelijke gemiddelde, de gemeenten Blaricum, Eemnes, Huizen en Laren *enigszins lager* scoren dan het landelijke gemiddelde en dat gemeenten Gooise Meren, Wijdmeren en Weesp *veel lager* scoren ten opzichte van het landelijke gemiddelde:

	PERCENTAGE LAAGGELETTERD*:
Nederland	12%
Regio Gooi en Vechtstreek	7%
Hilversum	14%
Huizen	5%
Blaricum	5%
Eemnes	5%
Laren	5%
Gooise Meren	2%
Wijdmeren	1%
Weesp	1%

Voor de doelgroepenanalyse is vervolgens gebruik gemaakt van een clusteranalyse om onderscheid te maken in de verschillende subgroepen laaggeletterden. Het doel van de clusteranalyse is om een

beperkt en hanteerbaar aantal subgroepen te identificeren die 'bruikbaar' zijn voor het beleid. De doelgroepenanalyse is te vinden op geletterdheidinzicht.nl.

De clusteranalyse kan laten zien of er binnen de groep laaggeletterden subgroepen voor komen die zich van elkaar onderscheiden aan de hand van bepaalde kenmerken. Hier zijn zeven unieke groepen uit gekomen waar we aan refereren als doelgroep A t/m G. Uitgangspunten bij de analyse:

- Er zijn subgroepen geïdentificeerd die landelijk goed vergelijkbaar zijn en in principe te vinden en te gebruiken zijn door alle gemeenten (omdat de subgroepen kenmerken zijn toegepast die in zowel de PIAAC-data als CBS-registerdata voorhanden zijn).
- De analyse beperkt zich tot de Nederlandse bevolking tussen 16 en 65 jaar.
- In de clusteranalyse is de smalle definitie van geletterdheid gehanteerd. Dat betekent dat hierin niet laaggecijferdheid of lage digitale vaardigheden apart zijn meegenomen.

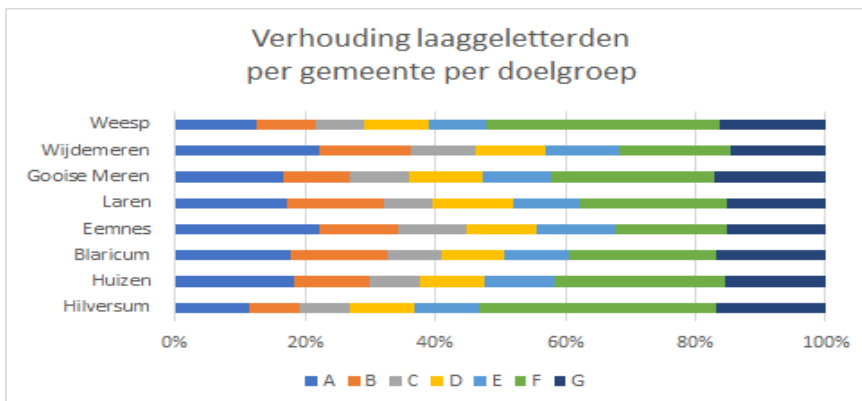
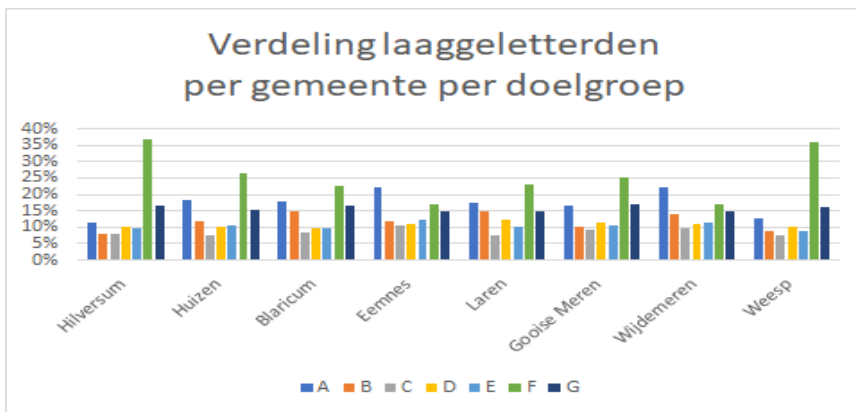
Op de website van Etil is meer informatie over de totstandkoming van de doelgroepen te vinden in de handreiking. Ook de onderzoekssverantwoording is daar te vinden.

VERDELING LAAGGELETTER DEN PER DOELGROEP	A	B	C	D	E	F	G	TOTAAL
Hilversum	11%	8%	8%	10%	10%	37%	17%	100,0%
Huizen	18%	12%	8%	10%	11%	26%	15%	100,0%
Blaricum	18%	15%	8%	10%	10%	23%	17%	100,0%
Eemnes	22%	12%	10%	11%	12%	17%	15%	100,0%
Laren	17%	15%	8%	12%	10%	23%	15%	100,0%
Gooise Meren	17%	10%	9%	11%	11%	25%	17%	100,0%
Wijdmeren	22%	14%	10%	11%	11%	17%	15%	100,0%
Weesp	13%	9%	8%	10%	9%	36%	16%	100,0%

Doelgroepen A t/m E:

- **Doelgroep A:** Oudere, werkend, met Nederlandse achtergrond en zowel partner als kinderen
- **Doelgroep B:** Oudere, niet-actief, met Nederlandse achtergrond en zowel partner als kinderen
- **Doelgroep C:** Tussen 30 en 50 jaar oud, werkend, met Nederlandse achtergrond, divers qua partners en kinderen
- **Doelgroep D:** Oudere, zowel werkend als niet-werkend, met Nederlandse achtergrond en ofwel een partner, ofwel kinderen
- **Doelgroep E:** Jongere, zowel werkend als niet-werkend, zowel met Nederlandse achtergrond als met migratieachtergrond en zonder partner en kinderen
- **Doelgroep F:** Mensen met migratieachtergrond, 30 jaar en ouder, zowel werkend als niet-werkend, en met partner, met kinderen of met beide
- **Doelgroep G:** Divers: mensen die niet in één van de 6 clusters (A t/m F) vallen

Hieronder zie je twee grafieken van doelgroepentabel. In de eerste grafiek is te zien welke doelgroepen procentueel uitschieten per gemeente in de regio. In de tweede grafiek is te lezen hoe de doelgroepen zich binnen een gemeente tot elkaar verhouden en hoe de '100% laaggeletterden' in een gemeente over de doelgroepen verdeeld zouden zijn. Hierin is te zien voor welk deel de doelgroepen A t/m D (mensen met een Nederlandse achtergrond) gezamenlijk vertegenwoordigd zijn in een gemeente:

3.2 Veld en spelers

Landelijk en in de regio Gooi en Vechtstreek zijn diverse organisaties die taalaanbod (en/of rekenen en digitale vaardigheden) hebben voor inwoners. Daarnaast zijn er diverse organisaties en professionals die contact hebben met laaggeletterden. Omdat we graag integraal werken en aan willen sluiten bij wat er al is, volgt hieronder een opsomming van het aanbod en het relevante netwerk voor dit plan van aanpak.

Spelers in het veld

- Stichting Lezen en Schrijven voert *Taal voor het leven* uit en ondersteunt gemeenten bij de aanpak van laaggeletterdheid (beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering, kennisdeling en innovatie). Taal voor het Leven Binnen Taal voor het Leven wordt er niet alleen geïnvesteerd in bewustwording, netwerkvorming binnen gemeenten en in het vinden en activeren van laaggeletterden, maar ook in de kwaliteit van de lestrajecten. Denk hierbij aan trainingen voor vrijwilligers, lesmaterialen die passen bij de doelgroep, versterken van de beroepsgroep docenten en het organiseren van vrijwilligersdagen. <https://www.lezenenschrijven.nl/> en <https://www.taalvoorhetleven.nl/>
Zie bijlage 2 voor de ondersteuning die de Stichting Lezen en Schrijven biedt in deze regio.
- Taalakkoordondertekenaars regio Gooi en Vechtstreek 2019-2021 'Meedoen is belangrijk'. Ruim 50 organisaties en gemeenten hebben afgesproken oog te hebben voor inwoners die onvoldoende vaardig zijn:
  - aanpassen websites en folders
  - scholen medewerkers in het herkennen van laaggeletterdheid
  - taalcursussen
 Het doel is dat alle inwoners van de regio een kans krijgen om beter te kunnen lezen, schrijven en rekenen en hen te laten beschikken over voldoende digitale vaardigheden. Iedereen moet kunnen meedoen in de regio Gooi en Vechtstreek. Voor Taalakkoord zie bijlage 3. Doorlopend mogen organisaties zich aanmelden voor het Taalakkoord.
- Expertisepunt Basisvaardigheden (Movisie en Stichting Lezen en Schrijven). Samen gaan zij kennis en expertise rondom basisvaardigheden beschikbaar maken voor alle gemeenten.
- Deelnemers aan de jaarlijkse landelijke Week van Lezen en Schrijven, de eerste week van september. Tot 2020 genaamd 'Week van de Alfabetisering'.
- Taalaanbieders bieden cursussen aan om taal-, reken- en digitale vaardigheden te verbeteren. Zie bijlage 4 voor het aanbod in de regio. De taalaanbieders voor volwasseneneducatie zijn gecontracteerd via de Regio. Vanaf 2019 zijn vijf en vanaf 2020 zes aanbieders voor de WEB

gecontracteerd: Danner&Danner, Fairfield College, IVIO, ROC van Amsterdam, TopTaal en SIPI. Inwoners kunnen kiezen waar zij een traject willen volgen. In de week van Lezen en Schrijven 2020 presenteerden de taalaanbieders zich in een online bijeenkomst.

Ander aanbod wordt lokaal gesubsidieerd of is vrij toegankelijk. Daarnaast zijn er particuliere organisaties waar inwoners tegen betaling een cursus kunnen volgen.

- Bij het Digi&Taalhuis kunnen inwoners (in ieder geval tot eind 2020) terecht met hun vragen over taal of het verbeteren van hun digivaardigheden. Zij kunnen bellen of langs komen op het spreekuur. De taalconsulenten van het Digi&Taalhuis hebben zicht op het aanbod en kunnen inwoners adviseren. Het Digi & Taalhuis is onderdeel van de bibliotheken.
- Landelijke websites en digitaal oefenmateriaal is ruimschoots beschikbaar. Voor professionals die behoefte hebben aan tips en methodes om goed te communiceren met hun cliënten/patiënten/doelgroep en voor inwoners die hun vaardigheden willen verbeteren en oefenen.

CONCEPT

3.3. Aanbod

Voor mensen met lage basisvaardigheden is er divers aanbod.

Op het gebied van taal:

NT 1 trajecten

Deze trajecten zijn voor:

- laaggeletterden met Nederlands als eerste taal (NT1). We duiden met deze term volwassenen aan die het Nederlands als moedertaal hebben. NT1 verwijst ook naar het lees- en schrijfonderwijs aan autochtone laagopgeleide volwassenen.
- anderstaligen die de mondelinge taalvaardigheden al (redelijk) goed beheersen (B1), maar wel problemen ervaren met lezen en schrijven. Zij passen het beste in een NT1-traject. Zij zijn al zodanig mondeling taalvaardig in het Nederlands dat zij niet meer passen in een NT2-groep.

Nederlandse achtergrond

Persoon is in Nederland geboren en beide ouders zijn in Nederland geboren.

NT 2 trajecten

Deze trajecten zijn voor:

- mensen met Nederlands als tweede taal. Doel van dit onderwijs is het verwerven van de Nederlandse taal

Migratieachtergrond

Persoon zelf of minimaal 1 van de ouders is in het buitenland geboren.

- 1ste generatie migrant = zelf in het buitenland geboren
- 2de generatie = minimaal 1 van de ouders in het buitenland geboren, zelf in NL geboren

Soorten aanbod

Er is verschillend aanbod om de basisvaardigheden te verbeteren. We zoomen hier in op het taalaanbod. Op het gebied van taal is er formeel aanbod (geaccordeerd door de Inspectie voor onderwijs, waarbij het mogelijk is een diploma of een certificaat te behalen), non-formeel aanbod (waarbij mensen echt een cursus volgen, maar waarbij afsluiting met een diploma niet mogelijk is) en informeel taalaanbod (taalmaatjes, taalcafé's etc.). Hier wordt in een informele setting gewerkt aan het leren en verder verbeteren van de taal. Vaak begeleid door vrijwilligers.

Taalniveaus

NT1 niveaus: Instroom, 1F (gericht op alfabetisering), 2F (gericht op het ingangsniveau voor het beroepsonderwijs), 3F en 4F

NT2 niveaus, A1, A2, B1, B2, C1 en C2

Deze niveaus corresponderen als volgt met elkaar.

- Instroomniveau > A1: niveau 'geen analfabeet meer'
- 1F > A2: niveau eind basisschool
- 2F > B1: niveau eind vmbo
- 3F > B2: niveau eind havo
- 4F > C1: niveau eind vwo

3.4 Match tussen vraag en aanbod

Voor elk wat wils op het juiste moment, dat is een mooie wens! Dan moet je weten wie, op welk moment waaraan behoefte heeft. Dat hangt onder andere af van leeftijd, leefsituatie, woon- en werksituatie, achtergrond, taalvaardigheid, motivatie en welke doelen de inwoner voor ogen heeft. Het aanbod is divers en aanvullend. Inwoners hebben keuzes. Inwoners kunnen op verschillende plekken aankloppen voor een taaltraject. Bijvoorbeeld bij de consulent van de gemeente, een taalschool, wijkcentrum of een bibliotheek. Ook kan op verschillende plaatsen gesignaleerd worden dat een taaltraject een goed idee is voor een inwoner, zoals het gezondheidscentrum, de woningbouwvereniging of op de werkvloer. We willen dat op de plek waar de inwoner zich meldt of

waar een behoefte gesignaleerd wordt, een globale inschatting gemaakt wordt van wat wenselijk is. Vervolgens kan de inwoner met de taalaanbieder of een andere organisatie met taalaanbod, preciezer bespreken wat hij of zij wil en wat de mogelijkheden zijn.

Inzet van organisaties en gemeenten

We verwachten van gemeenten en alle daarbij behorende uitvoerende regionale diensten zoals Jeugd en Gezin, GGD, het urgentiebureau, GAD en Veilig Thuis, gecontracteerde en gesubsidieerde aanbieders (zoals bijvoorbeeld welzijnsorganisaties) en de ondertekenaars van het Taalakkoord dat ze alert zijn op basisvaardigheden van mensen en een bijdrage leveren aan het zetten van de eerste stappen naar hulp.

Stappen voor professionals die inwoners spreken die beter willen worden in taal, rekenen of digitaal

*Zie onderstaande schema's voor tips en informatie

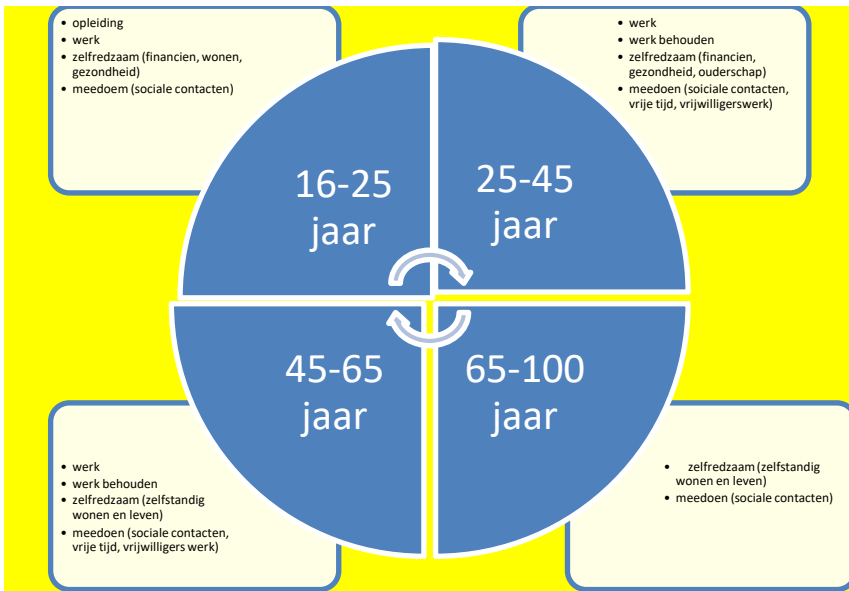
We verwachten van de gecontracteerde taalaanbieder voor volwasseneducatie dat ze een intake doen en toetsen om nauwkeurig te bepalen wat nodig is. Als hun aanbod niet (geheel) passend is verwijzen ze naar ander aanbod en/of aanvullend aanbod.

Inschatting maken van de vraag

Wat een inwoner wil en kan is niet meteen exact te bepalen. Leeftijd, capaciteiten en doelen zijn wel globaal in te schatten, zodat een inwoner verwezen kan worden naar daarbij passend aanbod.

Leeftijd

In elke levensfase heeft een inwoner andere wensen. In de werkende leeftijd is dat logischerwijs anders dan na de pensioengerechtigde leeftijd. Het zit voor het grootste deel in de prioritering. Zelfredzaamheid is altijd belangrijk, maar voor ouderen is dat niet meer zo vanzelfsprekend. Ze zijn gebaat bij het leren omgaan met de ipad, bijvoorbeeld om zelf hun medische dossier in te zien of een afspraak te maken bij het ziekenhuis.

Capaciteiten

Iedereen is anders. Er zijn snelle leiders en praktische ingestelde mensen. We willen voorkomen dat mensen in een niet passend traject terecht komen. Dat is voor de persoon in kwestie frustrerend, levert niets op en kost onevenredige inspanning en budget. Voor aanvang van een traject moet een globale inschatting gemaakt worden van de mogelijkheden van een inwoner. We willen graag dat deze inschatting gemaakt wordt op de plek waar een inwoner aanklopt en zich al wat vertrouwd voelt.

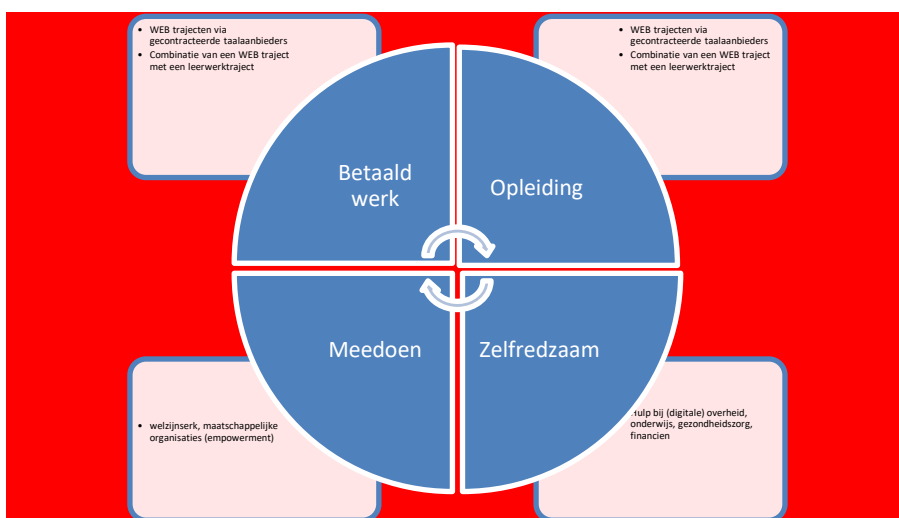

Bovendien willen we graag kijken naar het juiste moment voor de inzet van een taaltraject en dit bij voorkeur inzetten als onderdeel van een plan dat een gemeentelijke consultant of klantmanager maakt met een inwoner, met aandacht voor alle leefgebieden. Maatwerk draagt bij aan het voorkomen van uitval bij taaltrajecten.

Doelen

In de cirkel staan de mogelijke hoofddoelen van een taaltraject. In de rechthoeken is aangegeven in welke richting een taaltraject gezocht kan worden. Als het doel betaald werk is, of een opleiding volgen, dan kan een schoolse aanpak bij een van de gecontracteerde taalaanbieders een geschikte methode zijn, soms in combinatie met ander aanbod via bijvoorbeeld een wijkcentrum. Is het doel

meedoen of zelfredzamer worden, dan is laagdrempelig aanbod in bijvoorbeeld de bibliotheek passender.

Enkele voorbeelden van inwoners die gebruik maken of maakten van taalaanbod

Mo heeft in Syrië een hogere economische beroepsopleiding gevolgd. Hij heeft zijn ouders al jaren niet gezien en hij heeft moeite met het vinden van zijn draai in Nederland. Het lange wachten op een verblijfsvergunning, heeft hem depressieve gevoelens gegeven die nog steeds niet weg zijn. Mo zegt dat hij op de taalschool heel moeilijk de woorden kan onthouden, terwijl hij vroeger zo makkelijk leerde. De leefgebieden worden in samenhang gekeken, om te kijken wat er nodig is zodat Mo de ontwikkeling kan doormaken die hij voor ogen heeft.

Miriam, een jonge vrouw, wil een opleiding volgen waarvoor een bepaald taalniveau nodig is. Daarom doet zij een taaltraject bij een van de gecontracteerde WEB taalaanbieders. Ondertussen is hulp nodig bij het invullen van de belastingpapieren via de digitale overheid. Hiervoor is zij welkom bij de bibliotheek.

Daila heeft een taalniveau behaald via een WEB-traject. Lezen en schrijven gaat goed, maar spreken is nog lastig. Met een taalmaatje praat zij wekelijks een uurtje onder het genot van een kopje thee. Ze heeft hiermee zo snel voortuitgang geboekt, dat ze werk in de naschoolse opvang heeft kunnen vinden in combinatie met een opleiding.

PM

Verslag spiegelbijeenkomst oud-WEB cursisten > meenemen input voor Taal is de Sleutel 2020-204.

4. Nieuw landelijk beleid

4.1 Landelijk beleidsmaatregelen

In september 2019 zijn door de VNG (namens de gemeenten) en Ministeries bestuurlijke afspraken ondertekend. Medio 2020 heeft de VNG de handtekening onder de afspraken ingetrokken omdat het Rijk eenzijdig ambities oplegt en hier geen (extra) middelen aan koppelt.³ Dit laat onverlet dat gemeenten/arbeidsmarktregio's een plan moeten maken voor de aanpak om laaggeletterdheid terug te dringen of de basisvaardigheden van inwoners te verhogen.

Wat moet in 2024 gerealiseerd zijn?

1. Een integrale, effectieve aanpak van laaggeletterdheid in elke arbeidsmarktregio.
2. Een kwalitatief goed educatie-aanbod afgestemd op doelgroepen.

Daarnaast zijn de volgende tien landelijke beleidsmaatregelen opgesteld:

1. Landelijke impuls voor meer bereik, specifiek gericht op de NT1 doelgroep;
2. Bestuursafspraken Basisvaardigheden 2020-2024 en ambitieuze aanpak in elke arbeidsregio;
3. Extra budget voor gemeenten;
4. Vraaggericht landelijk ondersteuningsprogramma laaggeletterdheid;
5. Extra investeren in basisvaardigheden op de werkvloer;
6. Effectieve preventieve aanpak, landelijk ondersteuningsprogramma leesbevordering, met focus op laagtaalvaardige gezinnen;
7. Extra inzet op kwaliteit van taalhuizen en non-formeel lesaanbod;
8. Onafhankelijk expertisepunt;
9. Landelijk beeld van het bereik van lesaanbod basisvaardigheden;
10. Lerende aanpak: ruimte voor experimenten.

4.2 Landelijke monitor en kwaliteitskader

In de VNG handreiking 2016 over de kwaliteit van formele en non-formele volwasseneducatie staan de volgend uitgangspunten, die nog steeds van toepassing zijn:

- Voor alle trajecten binnen de volwasseneducatie geldt dat het aanleren van vaardigheden op het gebied van taal en/of rekenen nooit een doel op zich is. Voor de deelnemer geldt dat hij of zij beter wil functioneren, of het nu is als opvoeder, als werknemer, als burger of als deelnemer aan een vervolgopleiding. Voor (laagopgeleide) volwassen leerders geldt dat verwerving van vaardigheden het beste kan worden gerelateerd aan de dagelijkse context waarin mensen participeren en de dagelijkse praktische (taal- of reken-)handelingen die ze moeten verrichten.
- De beste resultaten worden behaald wanneer de verbinding wordt gelegd met functionele taken en de buitenschoolse praktijk. Goed onderwijs voor volwassenen gaat daarnaast uit van de individuele behoefte van de deelnemer, van zijn/haar persoonlijke situatie en leerwensen.

Het Rijk en de VNG werken samen aan een nieuwe, landelijke monitor om het aantal deelnemers en de effectiviteit van het cursusaanbod te meten en om de kwaliteit van het non-formele aanbod te bevorderen. In december 2020 wordt deze monitor verwacht. Dit gaat in eerste instantie om het aanbod volwasseneducatie.

In opdracht van het Rijk monitoren we de trajecten voor volwasseneducatie ook nu al in het kader van de verantwoording van de rijkssubsidie. Het andere aanbod maakt vaak deel uit van door de gemeenten gesubsidieerde organisaties. Daarop wordt gestuurd door middel van de subsidievoorwaarden en gemonitord door toetsing op de verantwoording van deze organisaties. Zie ook hoofdstuk 7 Sturing, monitoring en verantwoording.

---

³ De VNG is sinds juni 2020 opnieuw in gesprek over deze bestuurlijke afspraken, vanwege een discrepantie tussen het extra budget en de verwachtingen van het Rijk. Een regionaal plan wordt hierdoor een dringend advies en geen verplichting.

5. Regionale ambities: taal is de sleutel!

De regio Gooi en Vechtstreek voor volwasseneducatie (WEB) is gelijk aan de arbeidsmarktregio en bestaat uit de gemeenten Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdemeren. Hilversum is de WEB-contactgemeente voor deze regio. De gemeente Weesp is ambtelijk gefuseerd met Amsterdam, de gemeentelijke herindeling zal naar verwachting in 2022 plaatsvinden. Daar wordt in dit plan rekening mee gehouden.

5.1 Wat is er bereikt?

Het vorige regionale plan voor de aanpak van laaggeletterdheid dateert uit 2016. Inmiddels zijn we twee Taalakkoorden verder en een inkooptraject voor volwasseneducatie rijker. Veel acties om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen zijn geslaagd. Om laaggeletterdheid binnen de zorg aan te pakken, werken diverse organisaties samen. Zij zorgen ervoor dat het onderwerp bespreekbaar is, dat professionals getraind zijn en dat de zorg voor iedereen toegankelijker wordt. Voor deze aanpak ontvingen betrokkenen een landelijke 'Taalheldenprijs'.

Het thema is inmiddels onlosmakelijk verbonden met het sociaal domein. De relatie met werk, opleiding, ouderschap, gezondheid, schulden, zelfredzaamheid en participatie in ruime zin, is duidelijker geworden. Veel mensen hebben hun vaardigheden al kunnen verbeteren.

Tot 2019 werden de meeste trajecten volwasseneducatie (WEB) gegeven door het ROC van Amsterdam op de locatie in Hilversum. Verder werden -door middel van subsidies- enkele initiatieven ondersteund. Vanaf 2019 zijn vijf en vanaf 2020 zes aanbieders voor de WEB gecontracteerd. Stichting Lezen en Schrijven is betrokken gebleven met advies en ondersteuning op regionaal en lokaal niveau.

Jaarlijks zijn circa 500 trajecten vanuit volwasseneducatie gefinancierd. Daarnaast worden er voor het bevorderen van basisvaardigheden door andere organisaties circa 100 trajecten afgenomen door inwoners. Zie voor een overzicht voor het aantal WEB-trajecten bijlage 5.

Formeel taalaanbod

Volgens de wet staat dit aanbod onder toezicht van de Onderwijsinspectie.

In de praktijk wordt met formeel aanbod bedoeld, georganiseerd aanbod, al dan niet diplomagericht taalaanbod met een docent en eventueel met ondersteuning van vrijwilligers.

Non-formeel taalaanbod

Georganiseerd aanbod, maar nooit diplomagericht (bijvoorbeeld een gespreksgroep bij een welzijnsorganisatie)

Informeel taalaanbod

Niet georganiseerd en incidenteel aanbod. Bijvoorbeeld een buurvrouw die iemand helpt of een taalwandeling.

5.2 Focus

Van eind 2020 tot en met 2024 richten we ons op het beter bereiken van de verschillende groepen inwoners en passend aanbod gericht op meedoen of -als het haalbaar is- economische zelfstandigheid. Bij het aanbod is aansluiting bij de lokale infrastructuur en integrale samenwerking met regionale en lokale partijen belangrijk. Ook kijken we naar onze eigen gemeentelijke organisaties, de Regio en de samenwerkingspartners. Wat kunnen we zelf doen aan het verduidelijken van onze communicatie voor inwoners die minder taalvaardig zijn?

De trajecten volwasseneducatie vanuit de WEB zijn beperkt. Lokaal wordt daarom gekozen aan wie deze trajecten toegewezen worden, met inachtneming van de contractuele afspraken.

5.3 Hoe gaan we te werk?

In regio Gooi en Vechtstreek zetten we in op de volgende werkwijze.

Integrale aanpak

- Koppeling taalaanbod aan bestaande activiteiten en vindplaatsen;
- Verstevigen verbinding met het sociaal domein, met een focus op participatie, o.a. door middel van (vrijwilligers)werk of een leer-werktraject/ beroepsopleiding, zoals bij Perspectief Op Werk;
- Vanaf 2021 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de inburgering van nieuwkomers, de doorlopende lijn en koppeling gaan we onderzoeken;
- Informatie voor gemeentelijke uitvoeringsorganisaties (verbinding met klantmanagers en consulenten middels trainingen en een actueel overzicht van het aanbod);
- Niet alleen taal, maar ook aandacht voor digitale en rekenvaardigheden;
- Uitvoering en monitoring acties Taalakkoord, o.a.:
  - Trainen van signaleerders in het herkennen van laaggeletterdheid.
  - Aanbod van taalcurssussen.
- Inzet op en buiten school blijft belangrijk. Bijvoorbeeld met de lessen op de maandagavondschool van de Gooise Praktijkschool. Met aandacht voor de betrokkenheid van ouders.

Perspectief op Werk

In het kader van dit regionale programma is budget vrij gemaakt voor taaltrajecten die extra inzetten op het begeleiden naar werk. Deze trajecten starten in september 2020. Het is een samenwerking tussen klantmanager/gemeente, taalaanbieder en het Werkgeversservicepunt (WSP).

Effectief: Mensen bereiken, aanspreken en motiveren

- Bewustwording creëren voor het belang van communicatie op B1 niveau;
- Regionaal ambassadeur voor laaggeletterdheid benoemen;
- Ervaringsdeskundigen-ambassadeurs in onze regio vinden, opleiden en inzetten;
- Signaleerders bewust maken, informeren en handvatten geven om het gesprek te voeren met laaggeletterden en hen te motiveren (huisartsen, consulenten, welzijnswerkers etc.);
- Publiciteit generen, o.a. in de week van de alfabetisering / week van lezen en schrijven;
- Plan maken voor het gebruik van de filmpjes en ander al beschikbaar materiaal;
- Vindplaatsgericht werken (huisartsen/praktijkondersteuners, welzijnsorganisaties, voedselbank, schuldhulpmaatjes, RMC, peuterspeelzalen, gemeentelijke uitvoeringsdiensten, etc.);
- Onder de aandacht brengen hoe mensen zelf kunnen werken aan het verbeteren van taalvaardigheid, zoals KlasseTaal.nl en Oefenen.nl en Taalvoorhetleven.nl

Taalniveau B1

Eenvoudig Nederlands. Een tekst op B1-niveau bestaat uit makkelijke woorden die bijna iedereen gebruikt. En uit korte, eenvoudige en actieve zinnen. De meeste mensen begrijpen teksten op taalniveau B1. Ook mensen die geen (hoge) opleiding hebben gehad. Zie bijlage 6 voor de Handreiking voor professionals voor communicatie op B1 niveau.

Monitoren en sturen op kwaliteit

- Monitoren van het aanbod;
- Eind 2020 wordt een landelijke monitor verwacht, waarmee de kwaliteit van het aanbod gemeten kan worden;
- Er komt een landelijk kader voor het bevorderen van de kwaliteit;
- Gebruikerservaringen ophalen, o.a. in een spiegelgesprek vertellen inwoners over hun ervaringen;
- Stellen van eisen aan kwaliteit in het kader van inkoop, aanbesteding of subsidieverstrekking;
- Kwaliteitsaspecten meenemen in het proces van tussentijdse monitoring en evaluatie.

Ervaringsdeskundigen aan het woord

Regio Gooi en Vechtstreek is benieuwd naar de ervaringen met WEB-taaltrajecten. Wat betekenen deze trajecten voor inwoners? Wat levert deelname aan een taaltraject hen op? Gemeenten leren dit graag en organiseren een *spiegelbijeenkomst*, waarbij (oud-)taalcurssisten aan het woord zijn en bevraagd worden door een gespreksleider terwijl wethouders, taalaanbieders, beleidsadviseurs, consulenten e.a. geïnteresseerd toehoeder zijn. De suggesties van ervaringsdeskundigen zijn meegenomen in dit plan. Bijlage 7: verslag spiegelbijeenkomst 2020

Aanpak per subdoelgroep

- Meer mensen proberen te bereiken met Nederlands als moedertaal (NT1);
- Expertisepunt voor werkgevers die werknemers een cursussen willen laten volgen om hun basisvaardigheden te verbeteren;
- Ouders versterken, zodat zij hun kinderen kunnen helpen en als voorbeeld kunnen dienen;
- Inzetten op zelfredzaamheid, positieve gezondheid;
- Voorkomen dat jongeren / kinderen laagtaalvaardig uit het onderwijs stromen.

5.4 Focus op profielen van laaggeletterden

Laaggeletterden vormen geen uniforme groep. De leerbehoefte is daardoor divers. Het is daarom belangrijk de diverse doelgroepen in kaart te brengen en aanpak en aanbod aan te laten sluiten op de diverse behoeften. Ook moet rekening gehouden worden met de levenssituaties van de mensen. Er zijn vaak allerlei belemmerende factoren waardoor ze niet bereikt worden, niet gemotiveerd zijn om deel te nemen aan een taaltraject of voortijdig afhaken. Maatwerk is nodig. Om meer maatwerk te kunnen leveren, zijn er subdoelgroepen gemaakt op basis van de doelen die we graag bereiken.

Nederlands als moedertaal of niet? - NT1 en NT2

Als eerste onderscheiden we inwoners waarvan Nederlands de moedertaal, oftewel de 'eerste taal' is (NT1-doelgroep) en inwoners met een migratieachtergrond waarvoor Nederlands de tweede taal is (NT2-doelgroep) is. De NT1 en NT2 doelgroepen bestaan vervolgens weer uit subdoelgroepen, o.a. jongeren, ouderen, werkenden en werkzoekenden. Zie ook hoofdstuk 3 voor de definities.

Gelet op de bestuurlijke afspraken Laaggeletterdheid 2020-2024 Rijk-VNG geeft de WEB-regio Gooi en Vechtstreek geen prioriteit aan een bepaalde groep, maar wordt gericht op alle laaggeletterden. Er worden wel wat doelgroepen uitgelicht om de kans dat het hoofddoel gehaald wordt te vergroten. We willen laaggeletterdheid terugdringen en de kwaliteit van het aanbod en de route hiernaartoe goed laten aansluiten op de vraag.

Inburgeringswet 2021

Met de komst van de nieuwe inburgeringswet krijgen gemeenten meer regie bij inburgering. De huisvestingsgemeente maakt een persoonlijk inburgeringsplan (PIP) voor nieuwkomers. Taalaanbieders steunen de consulenten hierbij, zij verzorgen de brede intake. Taal is onderdeel van leerroute die statushouder gaat volgen:

- Z route – zelfredzaamheid (moeilijk lerenden, analfabeten)
- B1 route - taal
- Onderwijsroute – opleiding (ROC)

Verdeling laaggeletterden naar subdoelgroepen waar extra aandacht naar uitgaat in de regio:

- Werkenden
- Werkzoekenden
- Mensen met schulden
- Gezinnen (ouders en kinderen/jongeren)
- Mensen met lage gezondheidsvaardigheden

Werkenden

Laaggeletterd zijn is niet alleen een probleem voor de laaggeletterden zelf. Ook werkgevers ondervinden nadelen als de basisvaardigheden van hun personeel beperkt zijn:

- communicatie gaat moeizaam, niet alle informatie (o.a. loonstrookjes) wordt goed begrepen;
- veiligheidsvoorschriften komen in het geding;
- de productiviteit is niet optimaal;
- de ontwikkelingen in de samenleving, op het werk en in de technologie gaan snel;
- het is lastig voor de werknemer om zich nieuwe ontwikkelingen eigen te maken.

De meeste laaggeletterde volwassenen (56%) tot 65 jaar in Nederland hebben betaald werk. De werkloosheid zal toenemen door de te verwachte economische terugval door de coronacrisis. Totaal gaat het om ca. 740.000 mensen. Deze groep is net zo vaak tevreden met hun baan als werkenden die

over een hoger niveau van basisvaardigheden beschikken. Een deel van hen ervaart laaggeletterd zijn ook niet als een probleem. Maar laaggeletterdheid kan wel een probleem vormen:

- werkende laaggeletterden hebben een grotere kans op een kwetsbare sociaal-economische positie; - zij verdienen gemiddeld een lager inkomen dan mensen die niet laaggeletterd zijn. Ruim één op de drie laaggeletterden behoort tot de laagste inkomensgroep;
- zij hebben een grotere kans om afhankelijk te worden van een uitkering.

Laaggeletterdheid komt vaker voor in een aantal specifieke beroepen en sectoren als industrie, bouw, zorg- en schoonmaakbranche. Voor regio Gooi en Vechtstreek moeten we extra aandacht hebben voor de GAD, de Praktijkschool, de Entree-opleiding van het MBO College en een aantal kleine en grote werkgevers met wie de gemeenten in het kader van de Banenafpraak contact heeft.

- Wat willen we bereiken

Mensen doen mee, zij behouden hun baan en inkomen, plezier in het werk en ontwikkelingsperspectief. Taal en werk combineren, zoals met Perspectief op Werk. Werkgevers zijn geïnformeerd over het belang van een goede taalbeheersing.

- Connectie met andere beleidsterreinen

Werk & Inkomen, Participatie.

Werkzoekenden

Onder werkzoekenden zijn laaggeletterden oververtegenwoordigd. Meer dan 25% van de laagopgeleide werkzoekenden is laaggeletterd. Laaggeletterdheid zet werkzoekenden op een achterstand: een taalachterstand kan een belangrijke barrière vormen om (weer) aan het werk te komen.

Het volgen en succesvol afronden van een erkende opleiding verhoogt iemands kansen op de arbeidsmarkt. Vaak is een slechte taalbeheersing een belemmering om aan een opleiding te beginnen of deze succesvol af te ronden. Op de huidige arbeidsmarkt is in een aantal branches een tekort aan gekwalificeerd personeel. Door voor deze branches geïntegreerde trajecten taal- en beroepsonderwijs te ontwikkelen (duale trajecten), kan een gedeelte van de vraag op de arbeidsmarkt worden ingevuld met mensen die we nu, door onvoldoende taalvaardigheid, niet bemiddeld kunnen worden naar deze banen. De taaltrajecten die in het kader van Perspectief Op Werk (POW) worden aangeboden, sluiten hierop aan. Bovendien zijn er aanbieders die taalcursussen aanbieden die een duidelijke link hebben met de werkvloer en/of in de avonden worden aangeboden, zodat overdag ruimte is voor werk of stage.

Er bestaat een groot verschil tussen mannen en vrouwen in economische zelfstandigheid. De arbeidsdeelname van laagopgeleide vrouwen blijft achter: 73 % van de laagopgeleide vrouwen is niet economisch zelfstandig, tegenover 41% van de laagopgeleide mannen. Dat verschil is nergens anders in Europa zo groot.

De invoering van de Taaleis in de Participatiewet betekent een generieke maatregel voor uitkeringsgerechtigden die het basisniveau A2/1F niet beheersen. Omdat er meer nodig is dan een 'eis' of 'verplichting', is als onderdeel van het programma Taal voor het leven van Stichting Lezen en Schrijven de toolkit Empowerment ontwikkeld. Daarbij gaat men ervan uit dat, om mee te kunnen doen in de maatschappij basisvaardigheden nodig zijn, maar dat daarnaast zelfvertrouwen en zelfinzicht essentieel zijn om verder te komen.

- Wat willen we bereiken

Taal vormt geen belemmering om aan het werk te komen, werkzoekenden beschikken over voldoende basisvaardigheden om toe te treden tot de arbeidsmarkt of worden daarin geschoold als deze ontoereikend zijn.

In het onderwijs is aandacht voor laaggeletterden / leerlingen voor wie (een blijvende) ontwikkeling op het gebied van (taal)vaardigheden een uitdaging vormt (lager opgeleiden, dyslectici etc.).

- Connectie met andere beleidsterreinen

Participatiewet, Perspectief Op Werk
Inburgering, Wet Taaleis, WSP

Taaleis

Gemeenten verlangen van bijstandsgerechtigden dat zij actief werken aan hun taalvaardigheid. Zonder Nederlands te begrijpen en te spreken is het immers veel moeilijker om aan het werk te komen en daarmee uit de bijstand te komen. De 'Wet Taaleis Participatiewet' houdt in dat bijstandsgerechtigden, die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen, zich moeten inspannen om de taal -in elk geval op een basisniveau- onder de knie te krijgen.

Mensen met schulden

Uit het onderzoek naar financiële problemen 2018 van het NIBUD blijkt dat één op de vijf huishoudens betalingsproblemen heeft. Bij de helft hiervan gaat het om ernstige betalingsproblemen. Een hoog percentage van deze inwoners (50,3 %) heeft schulden doordat ze informatie niet begrijpen. Problematische schulden zorgen ervoor dat mensen dagelijks te maken hebben met aanmaningen en incasso's. Dit zorgt voor psychische en sociale problemen. Onderzoek wijst uit dat psychische blokkades van invloed zijn op de leerbaarheid, ook bij mensen met een goede leer capaciteiten.

Binnen deze groep nemen de inwoners die de basisvaardigheden onvoldoende beheersen een aparte plaats in. Zij komen makkelijk in de schulden door te weinig kennis van de regels, weten de weg naar een ondersteunend netwerk minder snel te vinden en kunnen hun zaken niet adequaat regelen. Bij contacten met mensen die in de financiële problemen zijn gekomen of dreigen te komen, is het goed om taal-, reken- en digivaardigheden te bespreken.

- Wat willen we bereiken?

Taal-, reken- en digivaardigheden vormen geen belemmering om financieel zelfredzaam te zijn.

- Connectie met andere beleidsterreinen

Armoedebeleid, schuldhulpverlening, Voedselbank en andere partners van het Taalakkoord.

Richtlijnen digitale toegankelijkheid

Vanaf 23 september 2020 moeten overheidsinstanties voldoen aan de richtlijnen voor digitale toegankelijkheid. Websites, online documenten en mobiele applicaties moeten toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Laaggeletterden en migranten worden hier ook bij genoemd. De organisatie past de toegankelijkheidsnorm toe en publiceert voor iedere website die onder de verantwoordelijkheid valt van de organisatie een toegankelijkheidsverklaring.

Ouders en kinderen

Een effectieve aanpak van laaggeletterdheid is alleen mogelijk en veel zinvoller als we niet "dweilen met de kraan open": de kraan moet dicht! Het is belangrijk om ook te richten op het voorkomen van laaggeletterdheid.

Ouders

Taalachterstand bij kinderen is vaak gerelateerd aan onvoldoende Nederlandse taalvaardigheid van hun ouders. Wanneer ouders kansen krijgen om zich verder te ontwikkelen, vergroten ook de kansen voor hun kinderen. Opgroeien in een taalrijke omgeving draagt bij aan verbetering van kansen van kinderen. Het verbeteren van de Nederlandse taal stelt ouders in staat de (taal)ontwikkeling van hun kinderen beter te ondersteunen. Dit vergroot de betrokkenheid van ouders bij de schoolloopbaan van hun kinderen en ook hun participatie.

Jongeren

Landelijk verlaat ongeveer een kwart van de jongeren het onderwijs met onvoldoende taalvaardigheden. Jongeren staan daarmee op achterstand en lopen het risico om tot de laagwaardige werknemers, werkzoekenden, mensen met schulden of ander subdoelgroepen van laaggeletterden te gaan. In het onderwijs in de regio is daarom aandacht voor taalvaardigheden, zoals op de Gooise Praktijkschool, het MBO en uiteraard de ISK (internationale schakelklassen).

- Wat willen we bereiken

- Ouderbetrokkenheid vergroten; ouders kunnen hun kinderen ondersteunen in hun schoolcarrière en hebben een voorbeeldfunctie.

- Geen enkele leerling -gegeven de mogelijkheden- verlaat laaggeletterd het onderwijs. In het voortgezet of middelbaar beroepsonderwijs is aandacht voor basisvaardigheden en ook daarna worden jongeren uitgenodigd het niveau van hun vaardigheden in stand te houden of te verbeteren. We willen er tijdig bij zijn, zoeken samenwerking met het onderwijs en het RBL en maken gebruik van het aanbod en de expertise van de Stichting Lezen en Schrijven.

- *Connectie met andere beleidsterreinen*

Jeugd & onderwijs – Jeugd en Gezin, VVE, OAB, Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie, Voortijdig schoolverlaters (RBL, RMC), Leven lang ontwikkelen, onderwijs met name de Praktijkschool, de Entree opleiding van het MBO College Hilversum en de ISK.

Mensen met lage gezondheidsvaardigheden

Gezondheidsvaardigheden hangen nauw samen met lees-, schrijf- en rekenvaardigheden. Mensen met een beperkte woordenschat, die moeite hebben met lezen en rekenen, hebben onvoldoende toegang tot informatie over ziekte en gezondheidszorg. Zij ontwikkelen vaak ongezonde levensstijlen en zijn zich onvoldoende bewust van de daarbij behorende risico's. Deze groep mensen heeft een verhoogd risico op gezondheidsproblemen.

- *Wat willen we bereiken*

Inwoners beschikken over voldoende gezondheidsvaardigheden, waardoor zij een gezondere levensstijl ontwikkelen en zelfstandig en tijdig gebruik maken van de gezondheidszorg.

- *Connectie met andere beleidsterreinen*

Gezondheid, gezonde leefstijl, Wet publieke gezondheid, GGD, Inclusiebeleid (VN Verdrag gehandicapten), Wmo, ouderenbeleid

6. Actieplan laaggeletterdheid

De actieagenda is opgesteld aan de hand van landelijke doelstellingen en regionale ambities.

1. Samen aan de slag met communicatie en bewustwording

2. Regie bij de gemeente

3. Integraal plan van aanpak voor de inwoner

6.1 Samen aan de slag met communicatie en bewustwording

We willen samen aan de slag en we willen dat iedereen daarin verantwoordelijkheid neemt. We willen doelgroepen bereiken en naar de eigen organisatie kijken. Communicatie is daarbij essentieel: met inwoners, tussen organisaties (onder andere de organisaties die het Taalakkoord mede-ondertekenden) en binnen de eigen organisatie.

COMMUNICATIE EN BEWUSTWORDING - Doelgroep bereiken

Beschrijving

Doelgroep bereiken: Inwoners zijn op de hoogte van de belemmeringen door lage (taal)vaardigheden en de mogelijkheden die er zijn om dat aan te pakken.

Wat willen we bereiken?

Mensen zijn op de hoogte van wat nodig is om mee te kunnen doen, ook op het gebied van taal-, reken- en digivaardigheden. Mensen schamen zich minder voor laaggeletterdheid. Er is bij professionals begrip en aandacht voor en kennis over aanbod op maat.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Op plekken waar laaggeletterde inwoners komen, bijvoorbeeld met een ondersteuningsvraag, wordt gestimuleerd het gesprek aan te gaan over basisvaardigheden.
- De 'praatplaat positieve gezondheid' wordt uitgebreid met informatie over laaggeletterdheid. Aan de hand hiervan met mensen in gesprek gaan: 'hoe gaat het met u? Breed kijken. Wat houdt mensen bezig, wat willen ze veranderen?
- (Zorg)professionals worden hierover geïnformeerd en gaan het gesprek aan en weten hoe ze dit moeten voeren.
- Ook wordt gekeken hoe basisvaardigheden nadrukkelijk onderdeel van het gesprek dat consultants en klantmanagers met inwoners voeren worden en hoe de verbetering hiervan onderdeel kan worden van een plan dat wordt opgesteld voor de inwoner. En van de regie die hierop gevoerd wordt.
- Er worden regionale taalambassadeurs benoemd.

<p>Financiering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding praatplaat en communicatie met (zorg)professionals door GGD. Dekking uit budget GGD. - Inzet ambassadeurs i.s.m. de taalaanbieders en Stichting Lezen en Schrijven. Onderdeel van het algemene communicatieplan / de Week van Lezen en Schrijven.
<p>Uitvoering door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - GGD - Projectleider laaggeletterdheid i.s.m. taalaanbieders en Stichting Lezen en Schrijven

COMMUNICATIE EN BEWUSTWORDING - Vindbaarheid en zichtbaarheid aanbod

<p>Beschrijving</p> <p>Vindbaarheid en zichtbaarheid van het aanbod vergroten.</p>
<p>Wat willen we bereiken?</p> <p>Inwoners met lage (taal) vaardigheden en professionals die met hen in contact komen, weten wat er mogelijk is om de vaardigheden te vergroten (vindbaarheid aanbod) en wat kan helpen om hen hier gebruik van te laten maken.</p>
<p>Wat gaan we daarvoor doen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het maken van een overzicht van het aanbod is onderdeel van de taak van het Digi&Taalhuis. Gemeenten kijken samen met het Digi&Taalhuis hoe dit overzicht uitgebreid en voor breder gebruik geschikt gemaakt kan worden. We betrekken hier Stichting Lezen en Schrijven en aanbieders bij en kijken ook met (potentiele) verwijzers of het overzicht goed vindbaar is, de juiste informatie biedt en aansluit op de vraag van inwoners. - De sociale kaart taal wordt uitgebreid met het overige aanbod voor het aanleren of verbeteren van basisvaardigheden (o.a. klik&tikcursussen), eveneens inclusief praktische informatie (vorm en inhoud cursus, cursuslocatie, wijze van aanmelden, bekostiging etc.). - Zorgen dat inwoners en professionals die met hen in contact komen laagdrempelig/warm kunnen overdragen naar een aanbieder.
<p>Financiering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderdeel van de opdracht van het Digi&Taalhuis is om een overzicht van het aanbod te hebben. - Bespreken toekomst en rol van het Digi&Taalhuis / de wens voor een regionaal taalconsulent. Dekking vanuit de middelen die gemeenten nu inzetten voor Digi&Taalhuis als onderdeel van de opdracht aan de bibliotheek of vanuit extra middelen (€ 80.000 totaal).
<p>Planning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Najaar 2020 opzetten overzicht aanbod en afstemmen met betrokkenen. - In 2021 communicatie over de vindplaats en het gebruik van het overzicht, de te nemen route naar het aanbod en de rol die daarbij van betrokkenen verwacht wordt. - Jaarlijkse actualisering.
<p>Uitvoering door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Digi&Taalhuis - Bibliotheek - Gemeenten (in afstemming met verwijzers en inwoners) - Aanbieders

COMMUNICATIE EN BEWUSTWORDING - Communicatie op B1 niveau

<p>Beschrijving</p> <p>Toegankelijkheid van schriftelijke informatie voor laaggeletterden vergroten: Organisaties communiceren op B1 niveau,</p>
<p>Wat willen we bereiken?</p> <p>De organisaties die zich hebben aangesloten bij het Taalakkoord communiceren op B1 niveau. Zij zijn bekend met hoe de communicatie op B1 niveau eruit ziet en toetsen bij de doelgroep of zij hierin slagen.</p>
<p>Wat gaan we daarvoor doen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - In het kader van de digitale toegankelijkheid en de verplichtingen die door het Rijk zijn opgelegd aan overheidsorganisaties vanaf 23 september 2020, worden alle betrokkenen bij het Taalakkoord door de regio geïnformeerd en geïnspireerd om hun websites en overige communicatie op B1 niveau vorm te geven. - Tools voor communicatie op B1 niveau op de website van Regio Gooi en Vechtstreek plaatsen en delen met de afdelingen Communicatie van de verschillende gemeenten en overige betrokkenen bij het Taalakkoord. - WEB-cursisten (of eventueel de Direct Duidelijk-Brigade of ABC) inzetten om te toetsen of organisaties erin slagen hun websites toegankelijker te maken. Zij doen dit als onderdeel van een les, aan de hand van een lesbrief die wordt opgesteld door de Regionale Werkgroep Laaggeletterdheid. De bevindingen worden teruggekoppeld aan de beoordeelde organisatie.

Financiering: - Geen extra inzet van middelen, tenzij de Direct Duidelijk Brigade of ABC tegen betaling ingezet worden.
Uitvoering door: - Regionale Werkgroep laaggeletterdheid.

COMMUNICATIE EN BEWUSTWORDING - Week van Lezen en Schrijven
Beschrijving: Elk jaar een programma organiseren in de Week van Lezen en Schrijven (de week rondom 8 september, Wereld alfabetiseringsdag).
Wat willen we bereiken? - Aandacht voor laaggeletterdheid.
Wat gaan we daarvoor doen? In 2020 is het thema 'bewustwording'. Van 7-13 september 2020 zetten we -met inachtneming van de coronamaatregelen- in op: <ul style="list-style-type: none"> - Spiegelbijeenkomst, ophalen informatie bij ervaringsdeskundigen - Portretfilmpjes van ervaringsdeskundigen tonen. - Een kijkje in de keuken van de taalaanbieders (online informatie over laaggeletterdheid, taalaanbod, taalniveaus en taalaanbieders). - Lokale aandacht voor laaggeletterdheid, bijvoorbeeld in de vorm van het bezoeken van een Taalcafé door een wethouder of een filmpje van een wethouder over laaggeletterdheid. De agenda voor 2021 e.v. is nog niet bekend.
Planning: De voorbereiding start jaarlijks in het eerste kwartaal, uitvoering elk jaar in het vierde kwartaal, in de week rond 8 september (wereld alfabetiseringsdag).
Financiering: - Jaarlijks € 2.500 vanuit het extra regionale budget (€ 80.000) voor een activiteit, spreker, communicatiemiddelen etc.
Uitvoering door: Afdeling Communicatie regio Regionale Werkgroep WEB i.s.m. Stichting Lezen en Schrijven

6.2 Regie bij de gemeenten

In de komende jaren zullen de gemeenten en de Regio steeds meer de regie op laaggeletterdheid nemen. Er zijn stappen gezet zoals een inkoopprocedure voor de WEB, het Taalakkoord, voortouw nemen in de organisatie van de Week van Lezen en Schrijven, organisatie van taalnetwerken lokaal en regionaal, communicatiemateriaal zoals filmpjes laten maken, laaggeletterdheid integreren in andere beleidsprogramma's zoals voortijdig schoolverlaten.

REGIE BIJ GEMEENTEN - Vraag en aanbod bij elkaar brengen
Beschrijving De integrale benadering van basisvaardigheden/laaggeletterdheid brengen we onder andere in de praktijk door de deskundigheid en de handelingsgerichtheid van professionals die met laagvaardigen in contact komen te vergroten.
Wat willen we bereiken? - Er is bekend hoe je laaggeletterdheid kunt herkennen en het gesprek hierover kunt voeren. - Advies en informatie op vindplaatsen beschikbaar. - Intake na laagdrempelige aankomst (indien mogelijk wordt een inwoner 'warm' overgedragen). - Advies- en informatiefunctie beleggen bij de bibliotheek. - Sterk, vraaggericht aanbod.
Wat gaan we daarvoor doen? De bibliotheek verzorgt trainingen in samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven. Een groot deel hiervan kan online worden gevolgd. De bibliotheek kan door middel van een gesprek en de inzet van een taalmeter of ander toetsinstrument bekijken welk soort aanbod het meest passend is en hiernaar doorverwijzen of overdragen.
Financiering: - Opnemen in opdracht aan de bibliotheken. - Regie: Uit extra Rijksbudget € 20.000 voor regionale aanjaagfunctie, opzet en coördinatie in 2021.
Planning: Overdracht Digi&Taalhuis in 2020

Start uitvoering bibliotheek in 2021
Uitvoering door: <ul style="list-style-type: none"> - Taalconsulenten en coördinator van het Digi & Taalhuis - Regionale Werkgroep

REGIE BIJ GEMEENTEN - Taalnetwerken en Taalakkoord

Beschrijving De Regio neemt namens de gemeenten het initiatief om de samenwerking tussen organisaties te versterken en te stimuleren om de afspraken uit het Taalakkoord te concretiseren.
Wat willen we bereiken? <ul style="list-style-type: none"> - Begrijpelijke communicatie door de organisaties naar inwoners. - Signaleren van laaggeletterdheid. - Inwoners goed verwijzen naar passend taalaanbod.
Wat gaan we daarvoor doen? <ul style="list-style-type: none"> - Regionaal taalnetwerken tweemaal per jaar met ondertekenaars van het Taalakkoord 2(samenwerking en deskundigheid bevorderen) - Lokaal taalnetwerk eenmaal per jaar - Nieuwsbrief naar ondertekenaars Taalakkoord, tweemaal per jaar
Financiering: € 3.000/jr. Dekking uit extra middelen.
Planning: 2020: Bijeenkomst Taalnetwerk / ondertekenaars Taalakkoord over het Plan van Aanpak laaggeletterdheid 2020-2024 2021 e.v.: Nog nader in te vullen. In 2021 zal in ieder geval aandacht besteed worden aan het inkooptraject.
Uitvoering door: Regio en gemeenten in samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven en ondertekenaars Taalakkoord.

REGIE BIJ GEMEENTEN - Inkoop WEB-taaltrajecten

Beschrijving Inkoop WEB/volwasseneneducatie zal in 2022 plaatsvinden. De regio schrijft in overleg met de gemeenten het toelatingsdocument. De voorbereiding, waaronder het maken van een inkoopdocument, vindt in 2021 plaats.
Wat willen we bereiken? <ul style="list-style-type: none"> - Inkoop 2022 goed voorbereiden, goede inkoopvoorwaarden, goede kwaliteit aanbod, duidelijke afspraken. - Meenemen ervaringen cursisten, vraaggericht aanbod. - Goede route signaleren → informeren → aanmelden → geheel volgen cursus → vervolg/voorontwikkeling - Goed zicht op uitnutting van het budget, kwaliteit en resultaat.
Wat gaan we daarvoor doen? <ul style="list-style-type: none"> - Inkooptraject + inkoopvoorwaarden beschrijven (o.a. locaties, tijden, inhoud aanbod, kwaliteit docenten, evaluatie, instroom/groepsomvang, uitsluiten mogelijkheden die gemeenten niet wenselijk achten etc.).
Financiering: - Inkoopvoorstel volgt, apart traject, geen onderdeel van dit plan.
Planning: Start maart 2021, afronding: ...
Uitvoering door: Inkoop & Contractbeheer Beleidsadviseurs WEB/Regionale Werkgroep Volwasseneneducatie

REGIE BIJ GEMEENTEN - Monitoren en sturen op kwaliteit

Beschrijving <ul style="list-style-type: none"> - Afspraken over monitoring trajecten volwasseneneducatie uitvoeren. (via DLP eindrapportages en andere regionale en lokale gegevens) - Aansluiten op landelijke monitor - Inkoopvoorwaarden, I&C - Verantwoording informele en formele aanbieders - Overzicht aanbod formeel, informeel en non-formeel, kwaliteitseisen - Onderzoeken of kwaliteitskader vanuit de landelijke overheid bruikbaar is.
Wat willen we bereiken? <ul style="list-style-type: none"> - Goede kwaliteit aanbieders / cursussen

<ul style="list-style-type: none"> - Mensen worden goed gematcht met het aanbod en volgen de hele cursus - Mensen raken enthousiast en intrinsiek gemotiveerd om de cursus te volgen - Certificaten - Vervolgaanbod sluit goed aan bij wensen cursisten, wat nodig is om te functioneren in het dagelijks leven en op de werkvloer en wordt met oud-cursisten vorm gegeven. - Rekening houden met wat invloed kan hebben: locatie, tijdstip, focus, groepssamenstelling etc. - Combinatie van klassikaal en online, om ook de digitale vaardigheden te oefenen
<p>Wat gaan we daarvoor doen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren van de regionale afspraken over monitoring van de WEB trajecten. - In gesprek met de taalaanbieders over monitoring en proces WEB-taaltrajecten - Onderzoeken wat voor onze regio zinvolle en haalbare mogelijkheden zijn van monitoring van ander aanbod dan de WEB. - landelijke discussie rondom kwaliteitskader en keurmerken volgen en regionale keuzes maken. - Kwaliteit vrijwilligers monitoren <ul style="list-style-type: none"> - voor welke taken worden vrijwilligers ingezet en welke competenties zijn daarvoor nodig? - hoe wordt de inzet van vrijwilligers gekoppeld aan de inzet van professionals? - welke eisen kunnen/moeten aan vrijwilligers worden gesteld? - welke kwaliteitseisen moeten gesteld worden aan de organisaties waaraan die vrijwilligers verbonden zijn?
<p>Financiering: Geen extra middelen.</p>
<p>Planning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Landelijke monitor verwacht eind 2020 - Bepalen kwaliteitsnormen eind 2020 - In 2021 maken plan en instructie kwaliteitsverantwoording
<p>Uitvoering door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ambtelijke WEB werkgroep met ondersteuning van Lezen en Schrijven. - Regio/Inkoop & Contractbeheer voor technische oplossingen en eisen bij de Inkoop.

6.3 Integraal plan voor de inwoner

De benadering van laaggeletterdheid is integraal. Taal is immers geen doel op zich. We gaan daarom uit van de inwoner en diens behoeften op alle leefgebieden. Binnen de sub-doelgroep zijn een persoonlijke benadering en maatwerk vanzelfsprekend.

INTEGRAAL PLAN INWONER - Werkgevers en taal op de werkvloer
<p>Beschrijving Pilot taalaanbod medewerkers van een bedrijf (Bijvoorbeeld GAD) Communicatie (vinden/signaleren, motiveren, aanbod tijdens werktijd, win-win voor werkgever en werknemer)</p>
<p>Wat willen we bereiken?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hoe motiveren we werkgevers om mee te doen? 2. Hoe communiceert een werkgever met zijn werknemers over laaggeletterdheid? 3. Welk aanbod is geschikt? 4. Hoe monitoren?
<p>Wat gaan we daarvoor doen?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Keuze werkgever (GAD? Tomin?) 2. Maken plan van aanpak (bijvoorbeeld: loonstrookje lezen, cursus veiligheidsvoorschriften etc.)
<p>Planning: 2022</p>
<p>Financiering: POW</p>
<p>Uitvoering door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taalaanbieder, POW-groepje 'in house' <ul style="list-style-type: none"> - Stichting Lezen en Schrijven - Ambtelijke WEB werkgroep - Aanbieders taalaanbod WEB - POW

INTEGRAAL PLAN INWONER - Werkzoekenden

Beschrijving

Pro-actief screenen op laaggeletterdheid voor mensen die zich melden bij de gemeente voor ondersteuning.

Invullen Taaleis Participatiewet.

Werkzoekenden met lage basisvaardigheden worden toegeleid naar aanbod.

Consulenten en klantmanagers zijn op de hoogte van de route en het aanbod.

Het aanbod sluit aan op wat mensen nodig hebben op de werkvloer.

Er is aandacht voor doorontwikkeling en extra mogelijkheden (taalmaatjes, online aanbod e.d.).

Wat willen we bereiken?

- Mensen met afstand tot de arbeidsmarkt perspectief op werk bieden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Monitoren aantallen (laaggeletterden, aantal deelnemers cursus aangemeld door de gemeente etc.)

- Maken sociale kaart aanbod.

- Trainen klantmanagers en consulenten gemeente.

- Taaltrajecten in het kader van Perspectief Op Werk

Integraal: Cursussen worden inhoudelijk gecombineerd met participatie- of (re)-integratietrajecten die er zijn voor uitkeringsgerechtigden. Bijvoorbeeld in de vorm van taalstages of taalcursussen op de werkvloer.

De doorstroom naar beroepsgerichte opleidingen verbeteren en meer duale trajecten ontwikkelen. Hier zijn o.a. de cursussen die in het kader van Perspectief Op Werk worden aangeboden op ingericht.

Planning:

1. najaar 2020 start POW-WEB trajecten

2. 2021 e.v. POW-WEB trajecten

3. 2020 e.v. informeren uitvoeringsdiensten sociaal domein en andere betrokkenen.

Financiering: € 500.000 POW 2020-2021

Uitvoering door:

Stichting Lezen en Schrijven

Digi&Taalhuis

Werkgroep WEB

POW

INTEGRAAL PLAN INWONER - Mensen met lage gezondheidsvaardigheden

Beschrijving

- huisartsen, welzijnswerk, Wmo-consulenten vinden mensen op basis van gezondheid. In het traject is ook aandacht voor taal (ingrediënten, recept lezen etc.).

Wat willen we bereiken?

- Verhogen van gezondheidsvaardigheden.

1. Bereiken mensen in groepen waar laaggeletterdheid voorkomt (overgewicht, frequent bezoek huisarts)

2. Mensen bereiken op interesse (gezondheid, welbevinden)

3. Integrale aanpak (welbevinden en taal)

4. Bewustwording en verwijzing door o.a. huisartsen vergroten

Wat gaan we daarvoor doen?

Voel je goed en Praatplaat positieve gezondheid

1. Voortzetting Voel je Goed Hilversum

2. Voel je goed in andere gemeenten

3. Per groep 6 deelnemers

4. Monitoren doorstroom naar taaltrajecten / aantal NT1 laaggeletterden

5. Inzetten van de praatplaat positieve gezondheid waar taal- en digi vaardigheden een onderdeel van uit maken.

Integraal:

- Aansluiten op partijen en aanbod (huisartsen, GGD, apotheken, leefstijlprogramma's gemeenten)

Planning:

Voel je goed:

- 2021 Voel je goed Hilversum + Gooise Meren (met mogelijkheid voor deelnemers uit Wijdmeren en Weesp om deel te nemen)

- 2022 Voel je goed Hilversum + Huizen (met mogelijkheid voor deelnemers uit de BEL-gemeenten en Wijdmeren om deel te nemen)

<p>- 2023 e.v. overdracht naar lokale partij (welzijnspartij)</p> <p>Praatplaat positieve gezondheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eind 2020 basisvaardigheden/laaggeletterdheid onderdeel van de nieuwe praatplaat. - 2020 – 2021 extra aandacht voor professionals die met de praatplaat werken om ook dit onderwerp te bespreken en te weten hoe zij inwoners kunnen begeleiden naar passend aanbod / ontwikkelstappen kunnen laten zetten.
<p>Financiering:</p> <p>Voel je goed:</p> <p>€ 5.000 per traject, dekking uit regionaal budget € 10.000/jr (per traject van 6 deelnemers / 2 gemeenten)</p> <p>Praatplaat:</p> <p>Onderdeel van de taak van de GGD.</p>
<p>Monitoring:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal deelnemers Voel je Goed - Aantal trainingen praatplaat positieve gezondheid
<p>Uitvoering door:</p> <p>Werkgroep WEB GGD Gemeenten lokaal (i.s.m. lokale welzijnsorganisatie)</p>

INTEGRAAL PLAN INWONER - Mensen met schulden
<p>Beschrijving</p> <p>Project Vroeg Eropaf</p> <p>Insteek is om mensen met beginnende schulden in beeld te krijgen. Tijdens de huisbezoeken wordt er naar diverse zaken gekeken, de zogenaamde 'quick fit'. Relevante aspecten zijn o.a.; verwaarlozing, gezondheidsproblemen. Signalen van laaggeletterdheid worden hierin meegenomen. Dit wordt gerealiseerd door het uitbreiden van het bestaande aanbod qua financiële vaardigheden (met taalcomponent- camouflage aanpak) en deskundigheidsbevordering van de mensen die op huisbezoek gaan. Schuldhulpmaatjes informeren over signalen en aanbod</p>
<p>Wat willen we bereiken?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Problematische schulden voorkomen en oplossen. 1. Samenwerking tussen lokale partners stimuleren. 2. Arrangementen (door)ontwikkelen en laten aansluiten; passende trajecten, waarbij het vergroten van de financiële zelfredzaamheid voorop staat.
<p>Wat gaan we daarvoor doen?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maken praatplaat (Quick fit, gekoppeld aan de praatplaat positieve gezondheid) 2. Mensen trainen op het werken met de praatplaat 3. Aanbod dat hierbij aansluit (hoe vul ik mijn belastingformulier in, hoe vraag ik huursubsidie aan etc.). Cursus 'Voor 't zelfde geld'.
<p>Planning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eind 2020 nieuwe praatplaat positieve gezondheid - 2020 start training consulenten (schuldhulpverlening) - 2021 trainen schuldhulpmaatjes - 2021 e.v. cursus 'voor hetzelfde geld...', ...X cursussen per gemeente per jaar, ...X deelnemers per gemeente per jaar
<p>Financiering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kosten training € ... - Kosten cursus 'voor hetzelfde geld...' € ... <p>Dekking vanuit landelijk actiebudget</p>
<p>Monitoring:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal trainingen praatplaat positieve gezondheid voor schuldhulpmaatjes - Aantal deelnemers cursus 'Mijn administratie'
<p>Uitvoering door:</p>

INTEGRAAL PLAN INWONER - Ouderbetrokkenheid
<p>Beschrijving</p> <p>Taal aanbod voor ouders zodat zij hun kinderen kunnen ondersteunen en het belang inzien van een goede taalbeheersing.</p>

- BINK Kinderopvang Hilversum. Dit project uitrollen in gemeenten.
Wat willen we bereiken? 1. Laagtaalvaardige ouders worden meegenomen in het leerproces van hun kinderen 2. Integrale aanpak (koppelen aanbod als taalmaatjes, Voorleesexpress, VVE etc.) 3.
Wat gaan we daarvoor doen? - Onderzoeken mogelijkheid van inzet praatplaat positieve gezondheid (met vragen over taal- en digivaardigheden) door medewerkers Jeugd en Gezin.
Financiering: - Ouderbetrokkenheid als onderdeel van de VVE, bijvoorbeeld BINK Ouderbetrokkenheid in Hilversum, Opstap en Opstapje Huizen etc.): lokale kosten en dekking (vanuit rijksmiddelen OAB die gemeenten en scholen ontvangen). - Kosten Voorleesexpress: lokale keuze, dekking uit lokale middelen.
Planning:
Integraal: - VVE, programma's als Opstap(Je), Spel op maat - Betrekken onderwijs, bibliotheek, Versa
Uitvoering door: - Kinderopvangorganisatie (als onderdeel van VVE/ouderbetrokkenheid)

INTEGRAAL PLAN INWONER – Jongeren
Beschrijving Inzet om te voorkomen dat jongeren school verlaten zonder voldoende taalvaardigheden om een vervolgopleiding te kunnen doen of een plek te vinden op de arbeidsmarkt.
Wat willen we bereiken? 1. Laagtaalvaardige ouders worden meegenomen in het leerproces van hun minderjarige, leerplichtige kinderen, integrale aanpak (koppelen aan aanbod voor ouders, gezinsaanpak) 2. Aanbod voor anderstalige en laagtaalvaardige jongeren.
Wat gaan we daarvoor doen? - Gooise Praktijkschool, avondschoon, aandacht voor taal, lesmateriaal - ROC/Entree-opleidingen worden aangevuld met taaleducatie - Aandacht voor taal bij VSV-aanbod, zoals de cursus 'Welke toekomst kies jij?', signaleren, toeleiden naar aanbod - Eerste opvang onderwijs (ISK/Internationale schakelklassen)
Financiering: - Uit onderwijsbudgetten, onderwijs beter toerusten, ondersteunen en adviseren.
Uitvoering door: Stichting Lezen en Schrijven Regionaal bureau leerlingzaken Onderwijs

7. Monitoring en sturing

De voortgang van de doelstellingen uit dit plan wordt gevolgd door de Regio Gooi en Vechtstreek. Jaarlijks wordt er één halfjaarlijks tussenrapportage en één jaarrapportage opgesteld op basis waarvan de voortgang van dit plan gevolgd kan worden. Deze rapportages worden gepubliceerd op de website van de Regio.

7.1 Sturing door gemeenten en Regio

Bestuurlijke aansturing

Stuurgroep Jeugd en Onderwijs

Stuurgroep Participatie

Overige stuurgroepen afhankelijk van thema's (gezondheid etc.)

> Periodieke rapportage.

Operationele aansturing

Op ambtelijk niveau wordt het plan operationeel aangestuurd door:

- Werkgroep WEB

> Taakverdeling actieplan, periodieke bijeenkomsten

- Het uitvoeringsoverleg > welke klankbordgroep?

> Periodieke rapportage, uitwisseling op lokaal niveau.

Strategische aansturing

Op strategisch niveau stuurt het directieoverleg sociaal domein dit plan aan.

> periodieke rapportage/presentatie.

7.2 Sturing op volwasseneneducatie/WEB-trajecten

Vanuit het Rijk ontvangt elke arbeidsmarkt regio jaarlijks budget. Voor onze regio is dat jaarlijks circa € 700.000. Dit moet besteed worden aan trajecten voor volwassenen die in de regio wonen in niet inburgeringsplichtig zijn. Inkoop- en Contractbeheer en de coördinatie is belegd bij de Regio. Per gemeente is een budgetplafond afgesproken, volgens de verdeling van het Rijksbudget.

Voor de mogelijkheden om te sturen moet rekening gehouden worden met

- a. De wet: Wet Educatie Beroepsonderwijs
- b. Vastgesteld regionaal beleid m.b.t. volwasseneneducatie (2016-2020, als onderdeel van het Plan van Aanpak laaggeletterdheid 2020-2024)
- c. Contract met de WEB-aanbieders (volwasseneneducatie)

Ad a) De wet:

De doelgroep voor de WEB is wettelijk bepaald:

- Woonachtig in een van de gemeenten van de regio
- 18 jaar of ouder
- Niet (meer) inburgeringsplichtig

De Rijkssubsidie voor de WEB moet gebruikt worden voor trajecten voor deze doelgroep. Dus niet voor bijvoorbeeld coördinatie. Verantwoording via de SiSa systematiek van de rijksoverheid door centrumgemeente Hilversum.

Sturingsmogelijkheid:

Inkoopvoorwaarden: Aanbieders bieden trajecten aan die worden afgerond met een diploma/certificaat en een evaluatie. De aantallen, resultaten en het vervolg dat aan het traject gegeven wordt (door naar tweede traject, wat is het voorstel om het bereikte taalniveau te behouden en/of verder te verbeteren?) worden met de gemeenten gedeeld.

Uitnutting WEB-budget: De afdeling Inkoop & Contractbeheer zorgt dat de aanmelding (door aanbieders en gemeenten), de toewijzing (door gemeenten), de verantwoording en declaraties door de aanbieders goed verloopt en meldt de uitnutting (dreigende onder- of overbesteding) van het budget periodiek aan gemeenten. Gemeenten kunnen zo op tijd bijsturen. De afdeling Inkoop & Contractbeheer van de Regio spreekt de aanbieders aan waar nodig.

Ad b) Het beleid

Vanzelfsprekend moeten we het budget besteden volgens de criteria van de WEB. We kunnen met regionaal vastgesteld beleid een nadere invulling geven aan de wet en dat kunnen we vervolgens gebruiken in de contracten met de aanbieders. Het is een cyclus die begint met beleid. Ons regionaal vastgestelde beleidsdocument volwasseneneducatie dateert van juli 2016. De belangrijkste beleidslijn is dat taal een middel is en geen doel op zich. Het doel is meedoen/participatie naar vermogen. In onlangs ondertekende bestuurlijke afspraken laaggeletterdheid 2020-2024 (waarvan de WEB een onderdeel is) tussen het Rijk en de VNG (alle gemeenten) is bepaald dat elke regio een effectieve aanpak van laaggeletterdheid realiseert op basis van integraal beleid, infra-/netwerkstructuur, monitoring en kennisuitwisseling. Het verdient aanbeveling om eenmaal per vier jaar het beleidsplan te herzien.

Sturingsmogelijkheid:

Het regionaal plan laaggeletterdheid 2020-2024 is gemaakt op basis van bestuurlijke afspraken tussen de VNG (gemeenten) en het Rijk. We volgen de ontwikkelingen op de voet en sturen bij waar nodig. In 2020 bleek bijvoorbeeld dat de extra middelen voor de bestrijding van laaggeletterdheid alleen eenmalig zeker zijn en dat dit budget niet voor een periode van vier jaar jaarlijks wordt uitgekeerd. Hier is nu rekening mee gehouden in het plan.

Ad c) Contract met de WEB aanbieders

Sinds 2019 zijn regionaal aanbieders voor WEB-trajecten regionaal gecontracteerd. Hiervoor heeft de WEB werkgroep, met lokale ambtelijke vertegenwoordiging, in 2018 een inkoopdocument geschreven. In november 2018 zijn de contracten met aanbieders ondertekend. Dit contract loopt drie jaar, van 2019 tot en met 2021. In het inkoopdocument zijn ook de doelen beschreven van de taaltrajecten: werk of opleiding of participatie naar vermogen. Hiermee is al richting gegeven aan de doelgroep die bediend mag worden. Op dit moment zijn er zes taalaanbieders.

Sturingsmogelijkheid:

Per 2022 worden de contracten herzien. In 2021 zal gewerkt worden aan het schrijven van het inkoopdocument. Hierin worden de ervaringen over de periode 2019-2021 meegenomen.

7.3 Sturing op kwaliteit en resultaten ander taalaanbod

Lokaal worden welzijnsorganisaties, de bibliotheken en andere organisaties structureel en soms incidenteel gesubsidieerd. Deze organisaties bieden activiteiten aan die direct of indirect de taalvaardigheid van inwoners kunnen verhogen. Hierbij kan gedacht worden aan camouflageaanbod zoals een cursus over gezond eten of opvoeding van kinderen waarbij ook aandacht besteed wordt aan taal of de opgedane vertrouwensband ingezet kan worden om taal- en digivaardigheden bespreekbaar te maken en in te zetten op ondersteuning hierbij.

In subsidievoorwaarden kan opgenomen worden om een sociale inclusie vragenlijst in te laten vullen door of voor deelnemers na afloop. Ook kunnen in de subsidievoorwaarden eisen voor het bereiken van laaggeletterden en de communicatie met hen opgenomen worden, evenals de samenwerking met en warme overdracht naar andere organisaties, taalaanbieders of de gemeentelijke consultants met dit doel.

8. Financieel kader

8.1 Budgetten en extra landelijk budget

Budget	Bedrag	Inzet taaltrajecten
WEB/volwasseneneducatie	Ca. 730.000 (jaarlijks)	Aantal trajecten: 500
POW/Perspectief Op Werk	Ca. 500.000 (2020/2021)	Aantal trajecten: 330
Actieplan laaggeletterdheid	60.000 - 80.000 (bedrag nog niet bekend/ontvangen door Hilversum)	Verdeling maken op basis van: - hoogte budget - eenmalig (2020-2021) of meermalig (2020, 2021, 2022, 2024), nog niet bekend.
Lokale inzet	De lokale inzet en budgetten maken geen onderdeel uit van dit plan	o.a. Digi & Taalhuis, Voorleesexpress subsidie taalmaatjes van Versa/Gilde, subsidie bibliotheek (o.a. Organisatie Taalcafé)
<i>Totaal:</i>	<i>Ca. 1230.000/jr</i>	<i>830 taaltrajecten per jaar (t/m 2021, voor 2022-2024 ca. 730.000 trajecten per jaar</i>

Actieplan € 60.00 - 80.000	2020	2021*	2022*	2023*
Regionaal projectleider (aanjagen, coördineren, organiseren, rapporteren, etc.) > Actiebudget	-	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
SAMEN AAN DE SLAG	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
Doelgroep bereiken Praatplaat GGD Trainen verwijzers (klantmanagers, welzijnswerkers etc.) > budget GGD	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Vindbaarheid en zichtbaarheid aanbod Sociale kaart taal > Regionaal projectleider, Actiebudget	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Communicatie op B1 niveau Digitale toegankelijkheid overheidsorganisaties Informatie over B1 niveau delen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Toetsen deelnemers taalakkoord > lokale verantwoordelijkheid > i.s.m. taalaanbieders				
Week van Lezen en Schrijven > Actiebudget	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
REGIE BIJ DE GEMEENTEN	€	€	€	€
Inkoop WEB trajecten Inkoop & Contractbeheer > nog in te vullen, apart traject	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Taalnetwerken en Taalakkoord	€ 0	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
Monitoren en sturen op kwaliteit	€ ?	€ ?	€ ?	€ ?
WEB trajecten, 500 x, verdeling over de regiogemeenten > WEB budget	€ 728.000	€ 730.000	€ 730.000	€ 730.000
POW-WEB trajecten, ...x, verdeling over regiogemeenten - POW budget	€ 250.000	€ 250.000	€ 0	€ 0
INTEGRAAL PLAN VOOR DE INWONER	€	€	€	€
Werkgevers en taal op de werkvloer	POW	POW	POW	POW
Werkzoekenden	POW	POW	POW	POW
Mensen met lage gezondheidsvaardigheden	€ 0	€10.000	€10.000	€ 5.000
Mensen met schulden Training schuldhulpmaatjes en inzet praatplaat	€ 0	€ 5.000 of 10.000 Afh. van hoogte landelijk actiebudget	€ 5.000 of 10.000	€ 5.000 of 10.000
Ouderbetrokkenheid	Lokale inzet	Lokale inzet	Lokale inzet	Lokale inzet
Jongeren > VSV middelen > Gooise Praktijkschool	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
TOTAAL	€	€	€	€

8.2 Toelichting bij de financiële middelen

Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB)

Landelijke subsidie voor hele regio circa € 720.000, alleen bestemd voor taaltrajecten voor inwoners woonachtig in de regio, 18 jaar of ouder en niet inburgeringsplichtig

Hilversum ontvangt jaarlijks een specifieke uitkering van het Rijk voor de bekostiging van het regionale educatie aanbod. Het geld moet besteed worden aan trajecten taal, rekenen en digitale vaardigheden, voor inwoners van 18 jaar en ouder die niet inburgeringsplichtig zijn. Wervingskosten en kosten die te maken hebben met coördinatie en administratie mogen niet betaald worden uit deze middelen. Bij de verdeling van het regionale budget over de gemeenten gaan we in onze arbeidsmarktregio uit van de verdeelsleutel die het Rijk hanteert. Van het jaarlijkse budget mag maximaal 25% 'meegenomen'

worden naar het volgende jaar. Hilversum legt jaarlijks verantwoording af naar het Rijk over de besteding van de middelen.

Perspectief Op Werk

Landelijke subsidie Perspectief op Werk, met voor onze regio het project taaltrajecten voor inwoners volgens WEB criteria en op aanmelding van de klantmanagers, voor 2020 en 2021 samen € 500.000

Een landelijke subsidie voor het vergroten van de kansen op werk is in onze regio deels voor het inzetten van taaltrajecten, als daarmee de kans op werk of werkbehoud vergroot wordt. Hiervoor is in 2020 en 2021 samen €500.000 beschikbaar (circa 330 trajecten van een half jaar).

Extra budget voor aanpak laaggeletterdheid

Landelijke subsidie 2020 – 2024, voor de hele regio is voor 2020-2021 circa € 80.000, vrij te besteden voor aanpak laaggeletterdheid. Het is nog onduidelijk of er in de periode 2022-2024 ook extra middelen van het rijk komen.

Om contactgemeenten te ondersteunen bij de coördinatie en uitvoering van de regionale plannen, verstrekt het Rijk in 2020 extra middelen. Dit gebeurt voor onze regio via een decentralisatie uitkering aan contactgemeente Hilversum. Het bedrag is vrij te besteden aan bijvoorbeeld coördinatie, deskundigheidsbevordering, wervingsactiviteiten voor moeilijk bereikbare doelgroepen en verbetering van de samenwerking. Als regio nemen we een gezamenlijk besluit over de inzet van deze middelen. De resultaten van de besteding van deze extra middelen wordt de komende jaren in samenspraak met de VNG gemonitord. Hierbij wordt vooral gekeken of de middelen daadwerkelijk ten goede zijn gekomen aan de doelgroep en een aantoonbare groei van het bereik. De ambitie is dat de regionale aanpak van laaggeletterdheid dan zodanig versterkt is en de infrastructuur tegen bestrijding van laaggeletterdheid zodanig staat, dat het gehele budget voor volwasseneneducatie kan worden overgeheveld naar gemeenten. Daarmee zouden de specifieke uitkering voor lesaanbod en het tijdelijke extra budget samenkomen in één decentralisatie-uitkering. Hiermee verdwijnt de rol van Hilversum als contactgemeente.

Aanvullende financieringsmogelijkheden

- O&O fondsen
- Tel mee met Taal subsidies
- Middelen die werkgevers inzetten voor hun werknemers
- Middelen op basis van collegeakkoorden en -programma's (verbinding met andere beleidsterreinen binnen het sociaal domein, zoals schuldhulpverlening en gezondheid)
- Lokale subsidies (o.a. aan de bibliotheek), Klik & Tik en Digisterker, advies & verwijfsfunctie onderdeel van de opdracht van de bibliotheek

9. Bijlagen

Digitale bijlagen

<https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2019/09/Taalakkoord-2019-2021.pdf>

https://vng.nl/files/vng/bestuurlijke_afspraken_aanpak_laaggeletterdheid_2020-2024_rijk-vng_presentatie_9-9-2019.pdf

https://vng.nl/files/vng/bijlage_1_opzet_taken_35_web_contactgemeenten-vraaggerichte_ondersteuning-expertisecentrum_2020-2024_presentatie_9-9-2019.pdf

<https://www.sociaalweb.nl/wetten/kamerbrief-voortgang-uitwerking-vervolgaanpak-laaggeletterdheid-2020-2024>

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2019/03/18/vervolgaanpak-laaggeletterdheid-2020-%E2%80%93-2024-tel-mee-met-taal>

Fysieke bijlagen

1. Praatplaat positieve gezondheid
2. Ondersteuningsaanbod Stichting Lezen en Schrijven regio Gooi en Vechtstreek
3. Taalakkoord 2019-2021 <https://www.regiogv.nl/nieuws/taalakkoord-2019-2021/>
4. Overzicht taalaanbod regio Gooi en Vechtstreek 2020
5. Overzicht WEB trajecten regio Gooi en Vechtstreek 2019 en 2020
6. Handreiking communicatie op B1 niveau
7. Verslag spiegelbijeenkomst ervaringsdeskundigen 2020